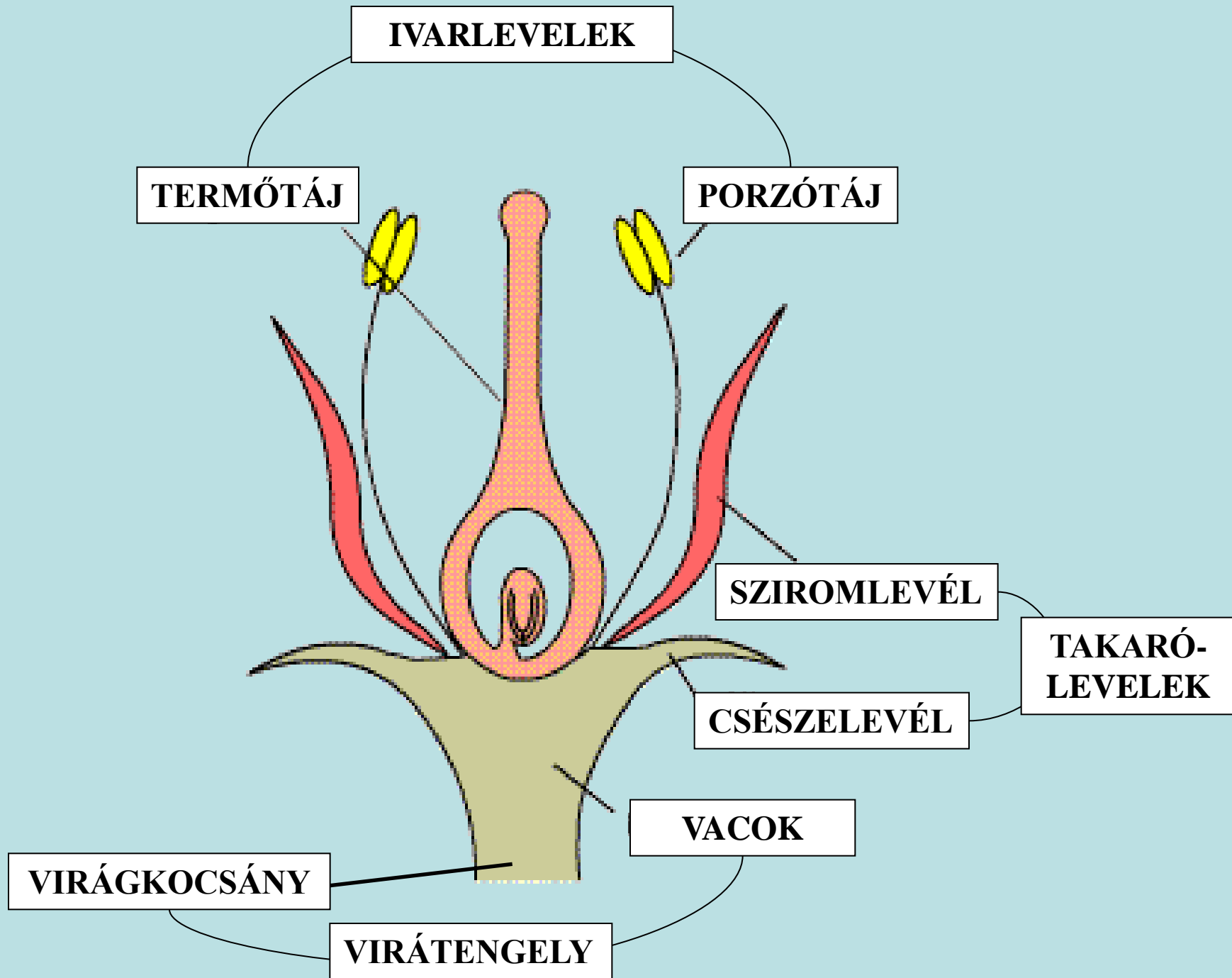

A VIRÁG

KÜLSŐ TOKLÁSZ

BELSŐ TOKLÁSZ

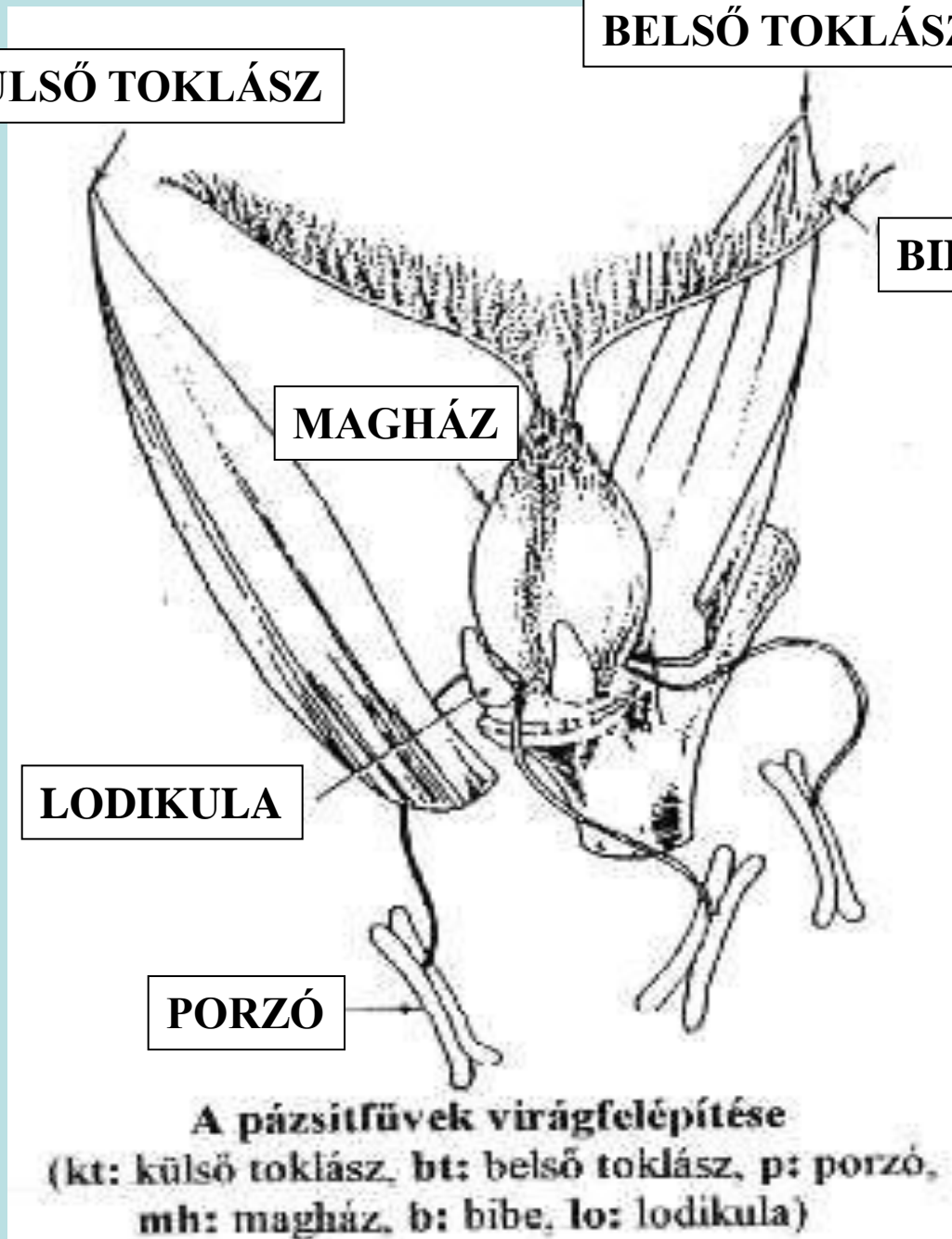
BIBE

MAGHÁZ

LODIKULA

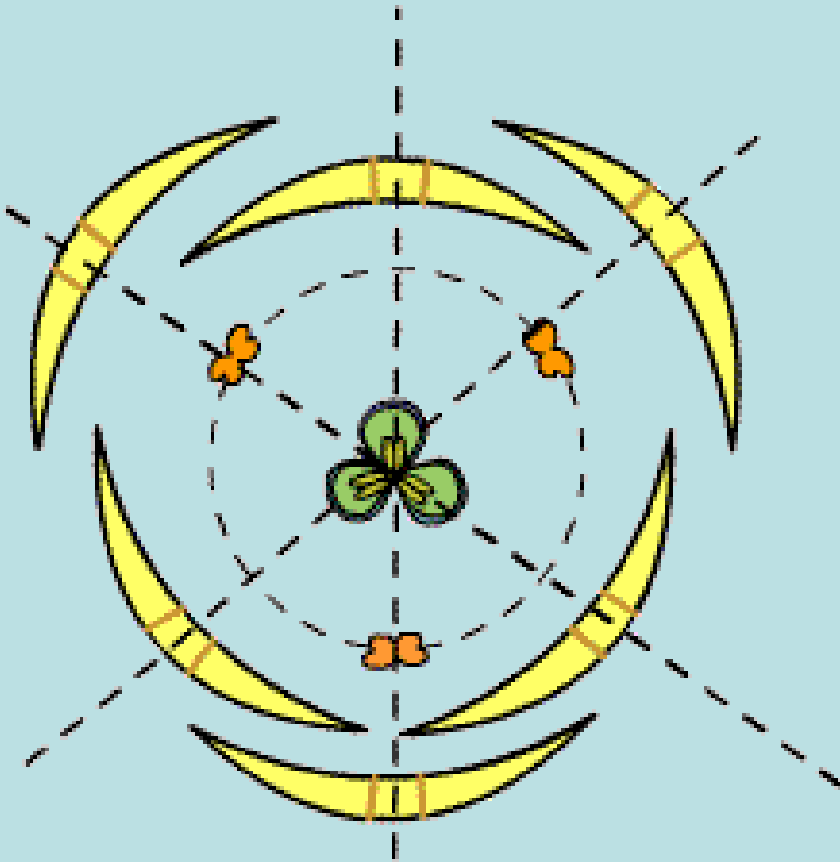
PORZÓ

A pázsitfűvek virágfelépítése
(kt: külső toklász, bt: belső toklász, p: porzó,
mh: magház, b: bibe, lo: lodikula)

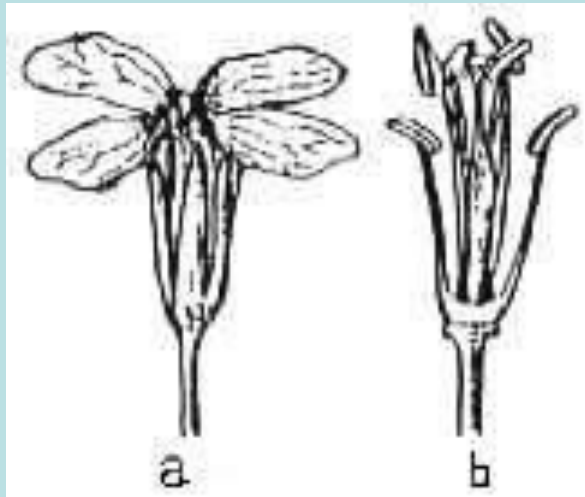
SZIMMETRIA VISZONYOK

sugaras - aktimorf

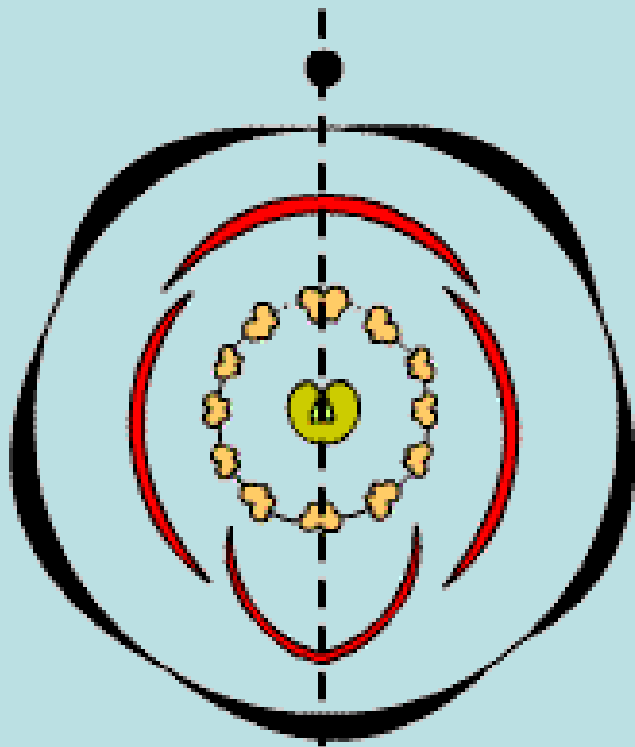
SZIMMETRIA VISZONYOK

bilaterális

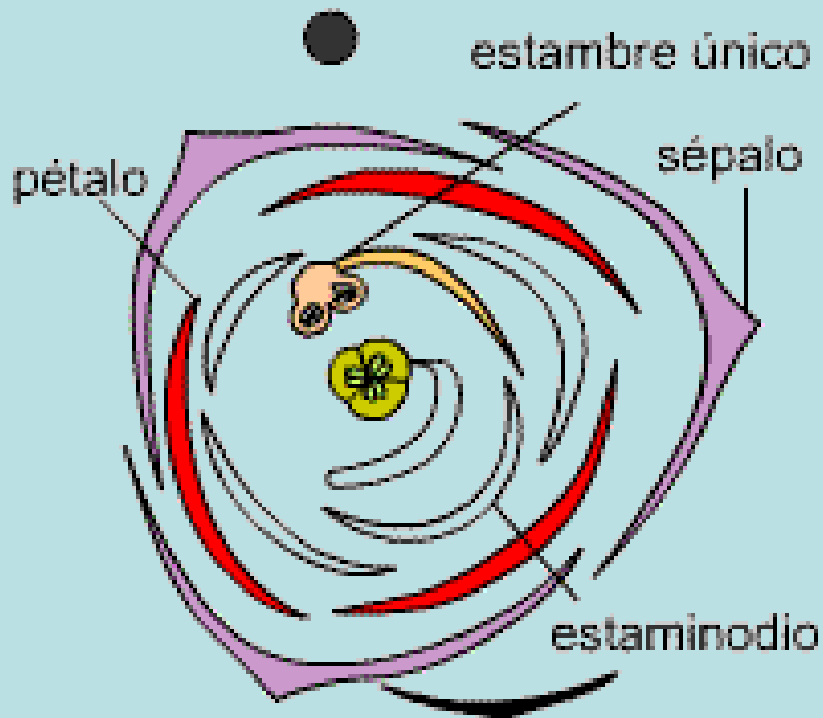
SZIMMETRIA VISZONYOK

zigomorf

SZIMMETRIA VISZONYOK

aszimmetrikus

- **Kétivarú virág:** mindkét ivar levelei megtalálhatók egy virágban
- **Egyivarú virág:** az egyik ivar levelei hiányoznak (porzós, termős)
- **Meddő virág:** mindkét ivarlevél hiányzik
- **Egylaki növény:** ugyanazon a növényegyeden porzós és termős virágok egyaránt találhatóak
- **Kétlaki növény:** a porzós és a termős virágok külön növényegyeden találhatóak (porzós-, termős egyed)

TAKARÓTÁJ

1. EGYNEMŰ TAKARÓTÁJ

-lepellevelek --- lepel (perigonium – P)

Lehet: a. szíromszerű

b. csészeszerű

- lepellevelek állhatnak:

a. szabadon

b. forrtan

TAKARÓTÁJ

2. KÜLÖNNEMŰ TAKARÓTÁJ

- külső köre: CSÉSZE (kalyx, K)

részei a *csészelevelek* (sepala)

állhatnak: a. szabadon

b. forrtan

- mellékcsésze – fellelét eredetű

TAKARÓTÁJ

CSÉSZE

Lehet:

- a. korán lehulló (pl.: mák)**
- b. virágzás után lehervadó (pl.: tök)**
- c. virágzás után maradó (pl.: alma)**
- d. virágzás után továbbfejődő (pl.: földieper)**
- e. módosulhat repítőkészülékké (pl.: saláta
kaszattermése)**

TAKARÓTÁJ

KÜLÖNNEMŰ TAKARÓTÁJ

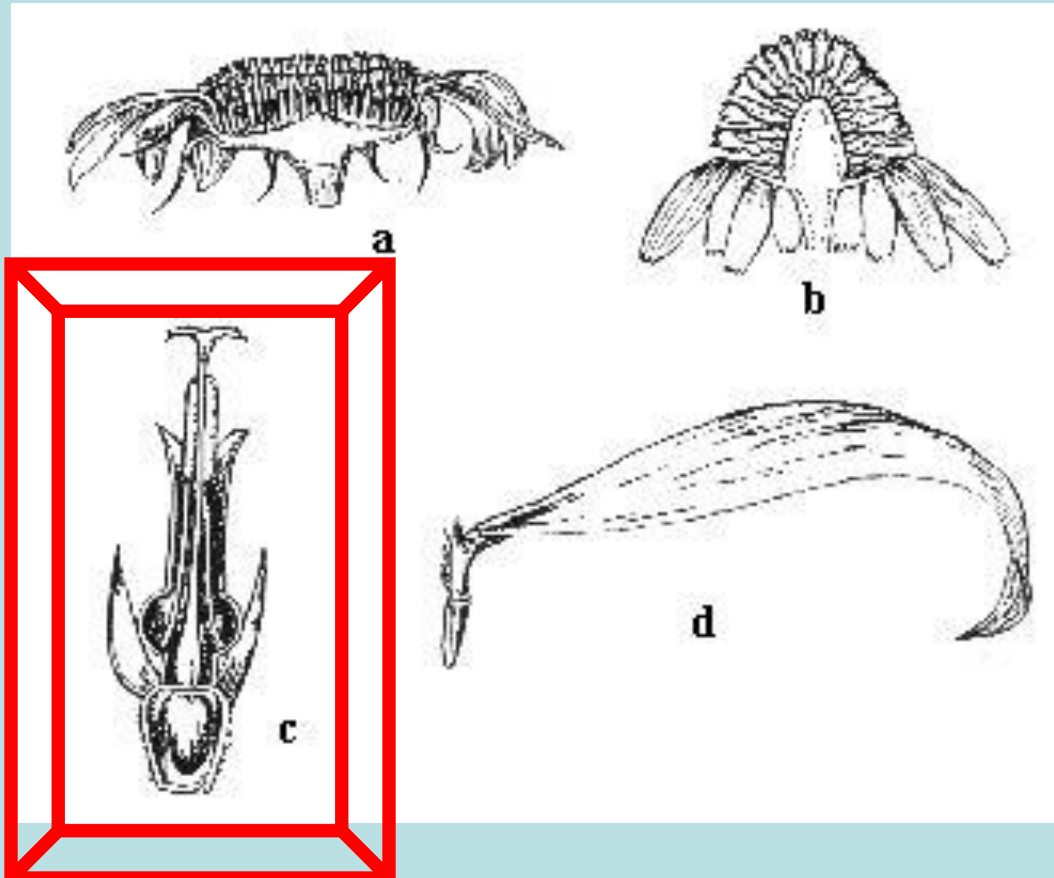
Belső köre: PÁRTA (corolla – C)

szirmlevelek összessége

Lehet: a. szabad
b. forrt

Forrt párta részei:

1. cső
2. torok
3. pártacimpa

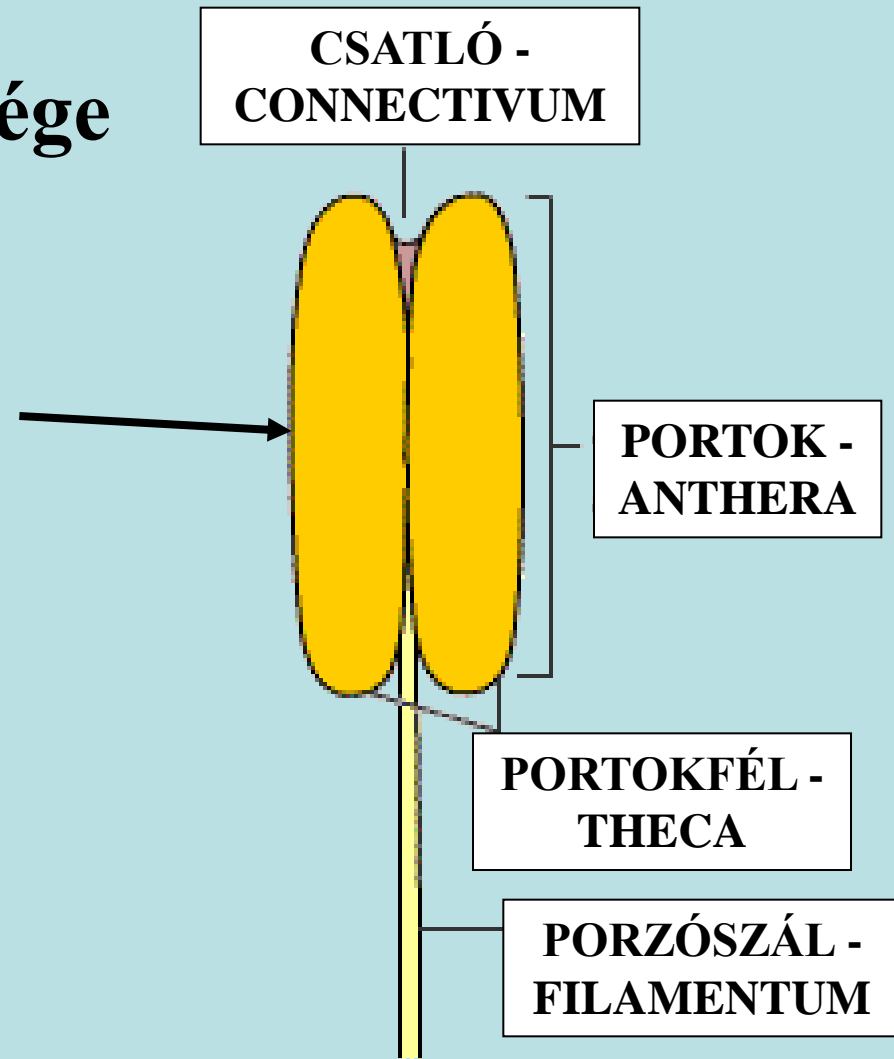

IVARLEVELEK TÁJA

PORZÓTÁJ – androeceum, A

Porzók (*stamen*) összessége

**a portokfelekben 2-2
pollenzsák található**

IVARLEVELEK TÁJA

PORZÓTÁJ – androeceum, A

Általában szabadon állnak

Kivétel:

- a. ha összenőnek a SZIROMLEVELEK belső oldalával, vagy a TERMŐVEL
- b. a PORTOKOK EGYMÁSSAL nőnek össze, portokcsövet alkotnak --- csőporzósak
- c. a PORZÓSZÁLAK nőnek össze, falkát alkotnak

IVARLEVELEK TÁJA

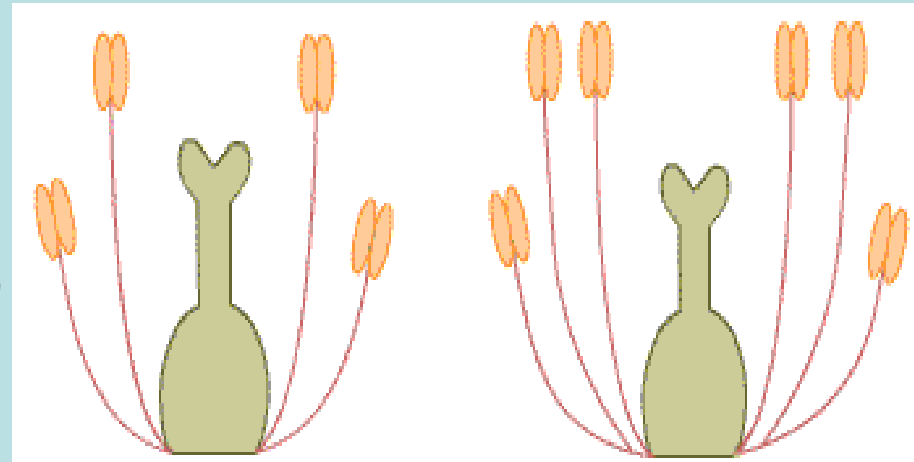
PORZÓTÁJ – androeceum, A

Általában egyformák

Kivétel:

1. két körön 2-2 eltérő hosszúságú porzósál van – kétfőporzósak (pl.: ajakosak)

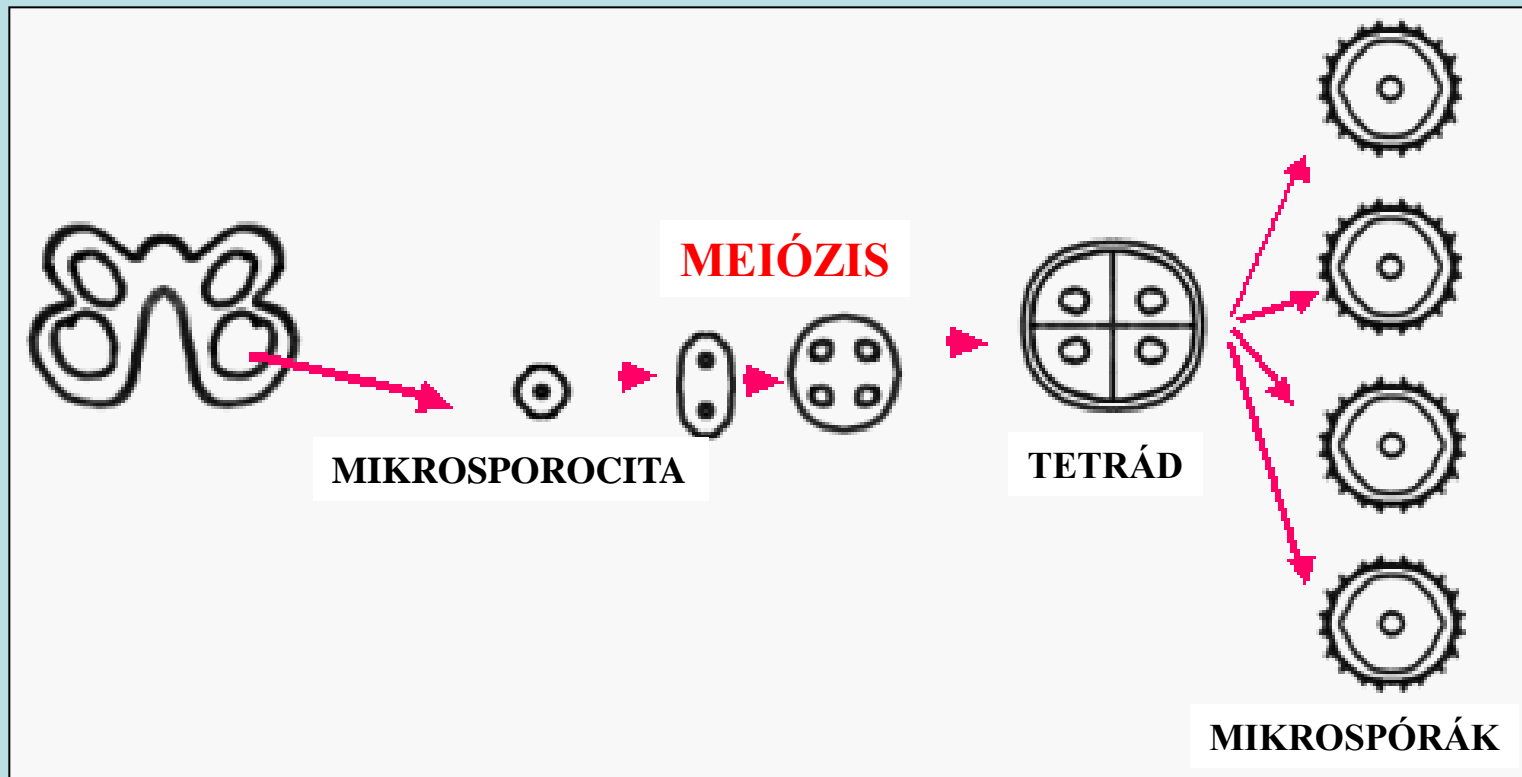
2. a két körben álló porzók közül a külső körön álló *kettő* kisebb a belső *négy*nél – négyfőporzósak (pl.: keresztesek)

A POLLEN KELETKEZÉSE

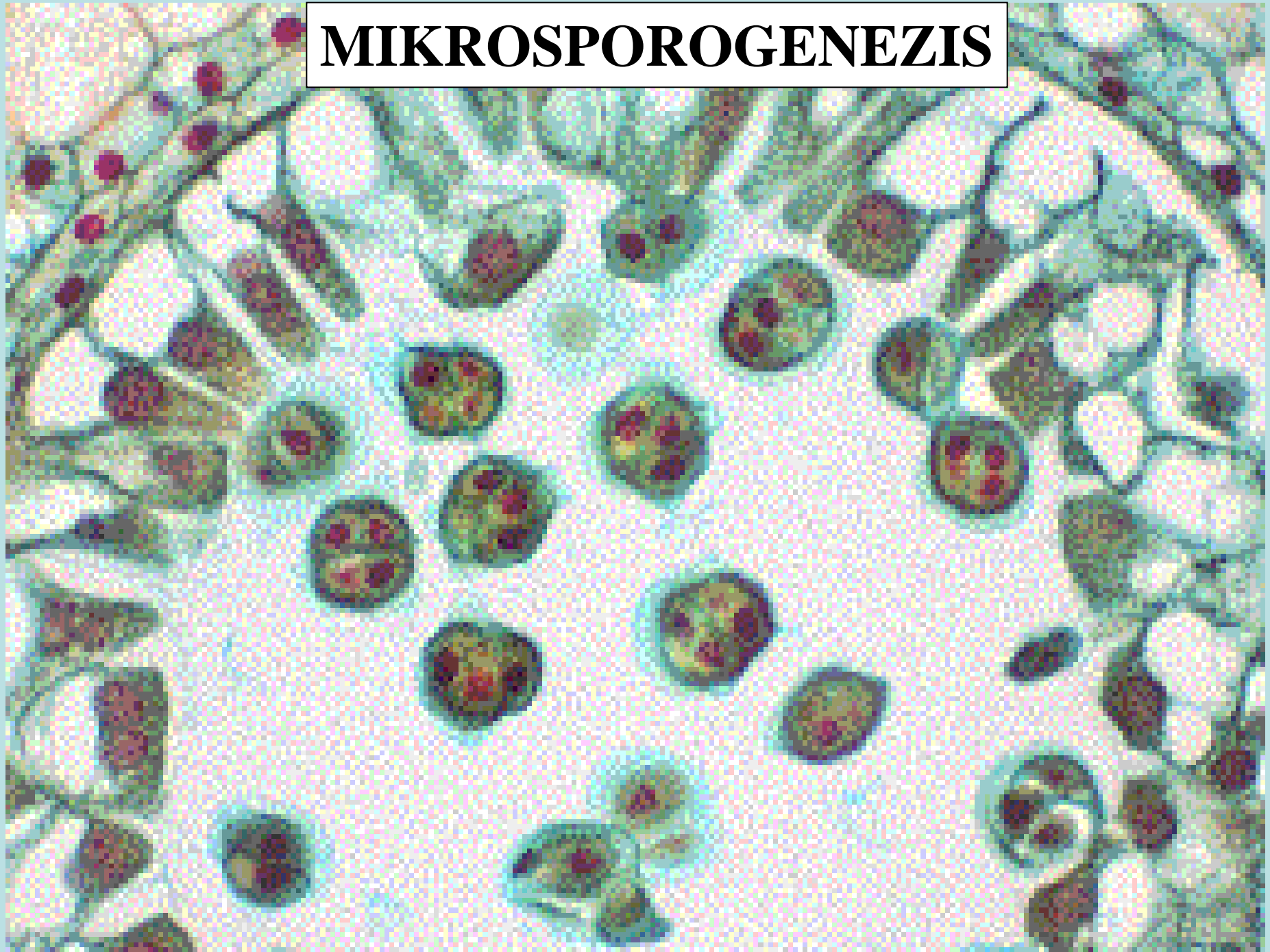
mikrosporogenezis

Mikrosporogenezis: pollenek létrejötte a pollen-anyasejt redukciós osztódásával (*TETRÁDKÉPZŐDÉS*).

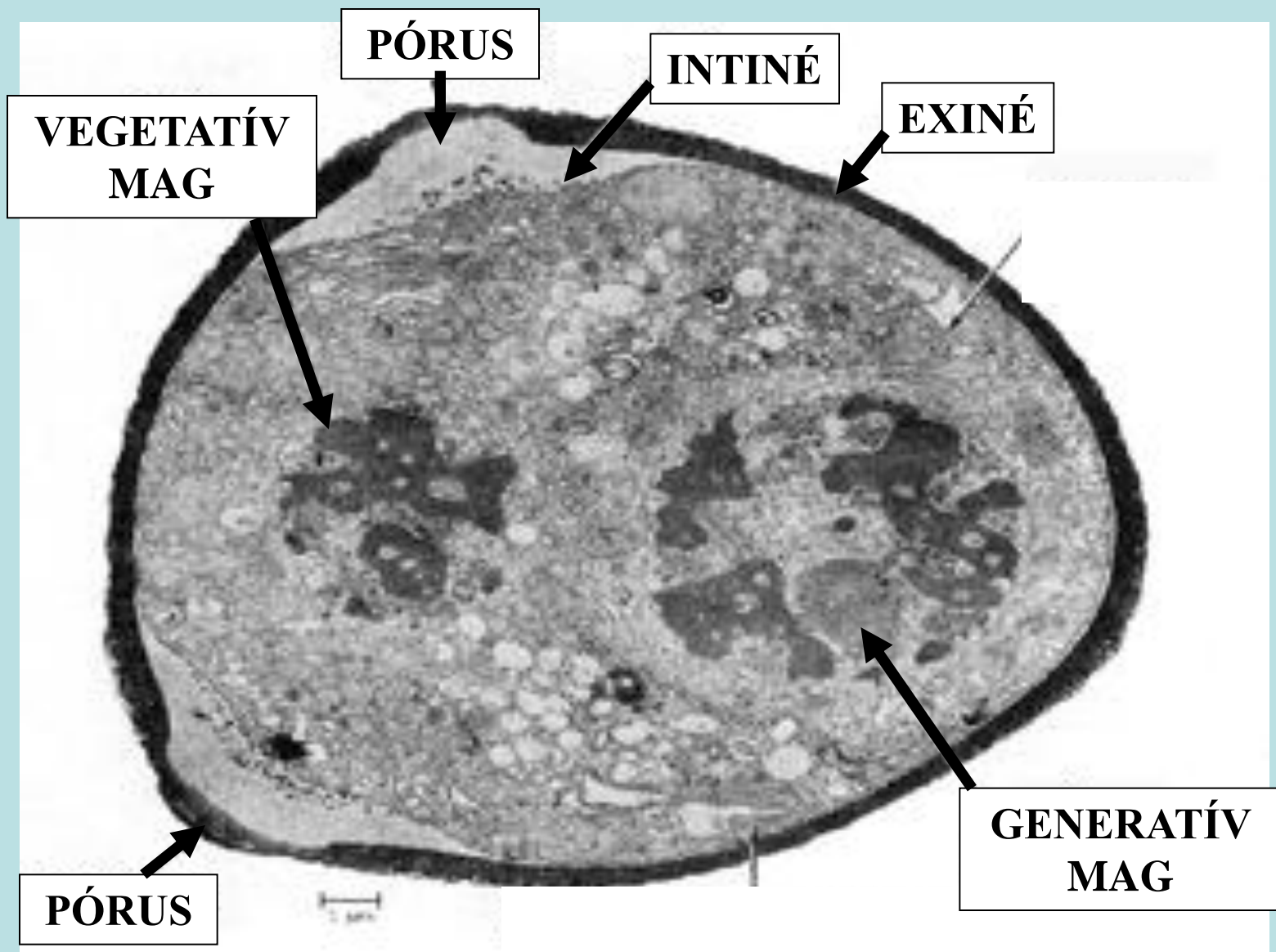

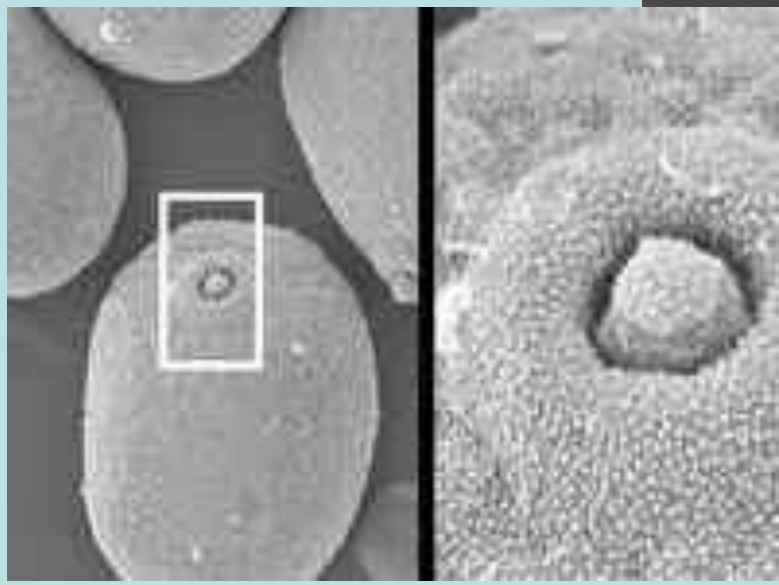
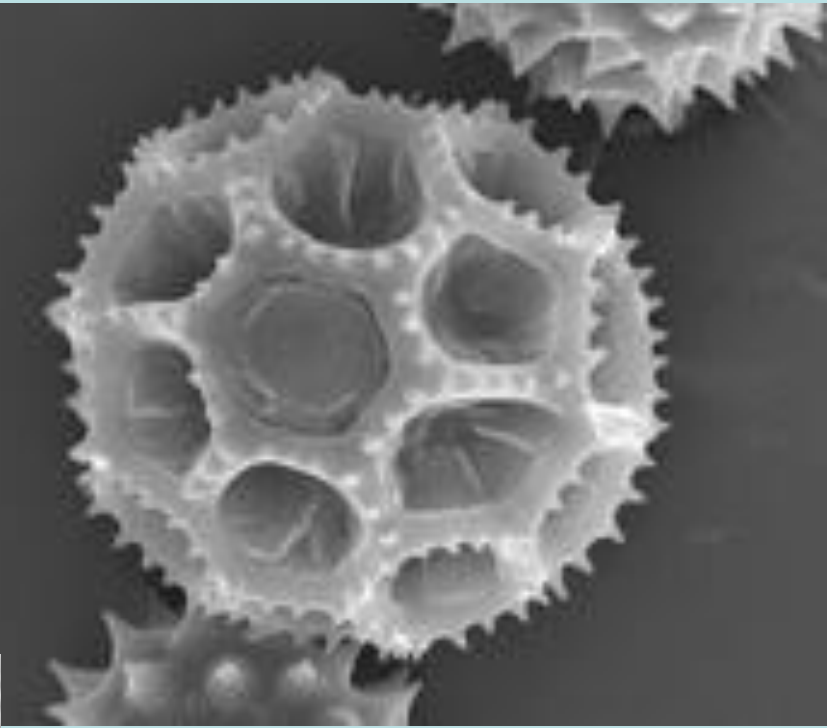
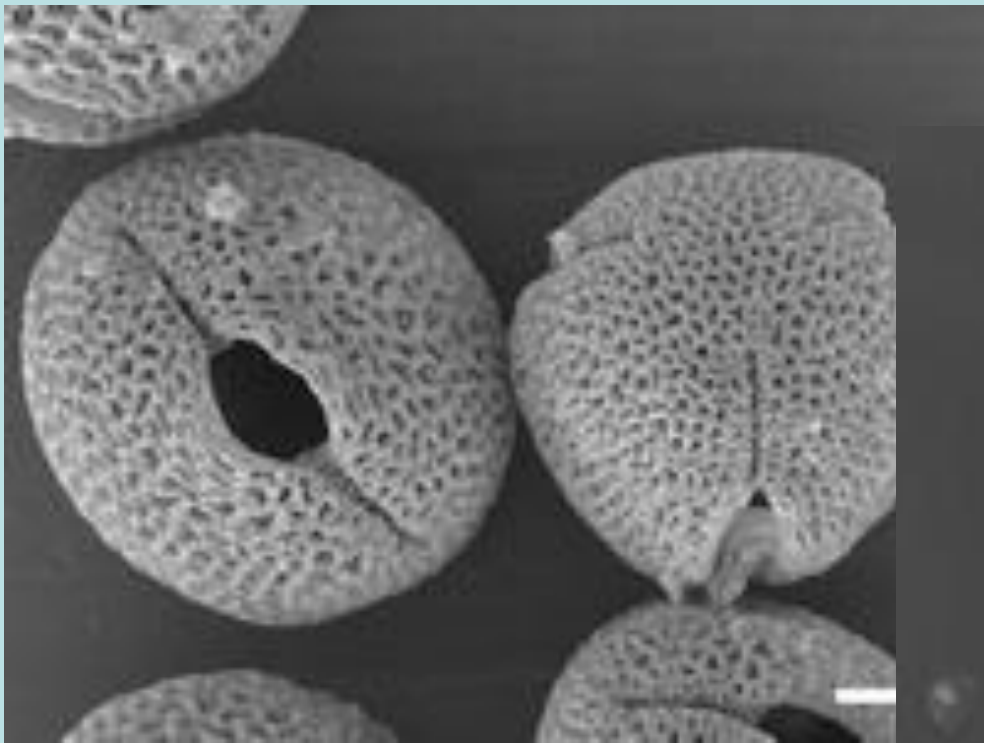

MIKROSPOROGENEZIS

POLLEN

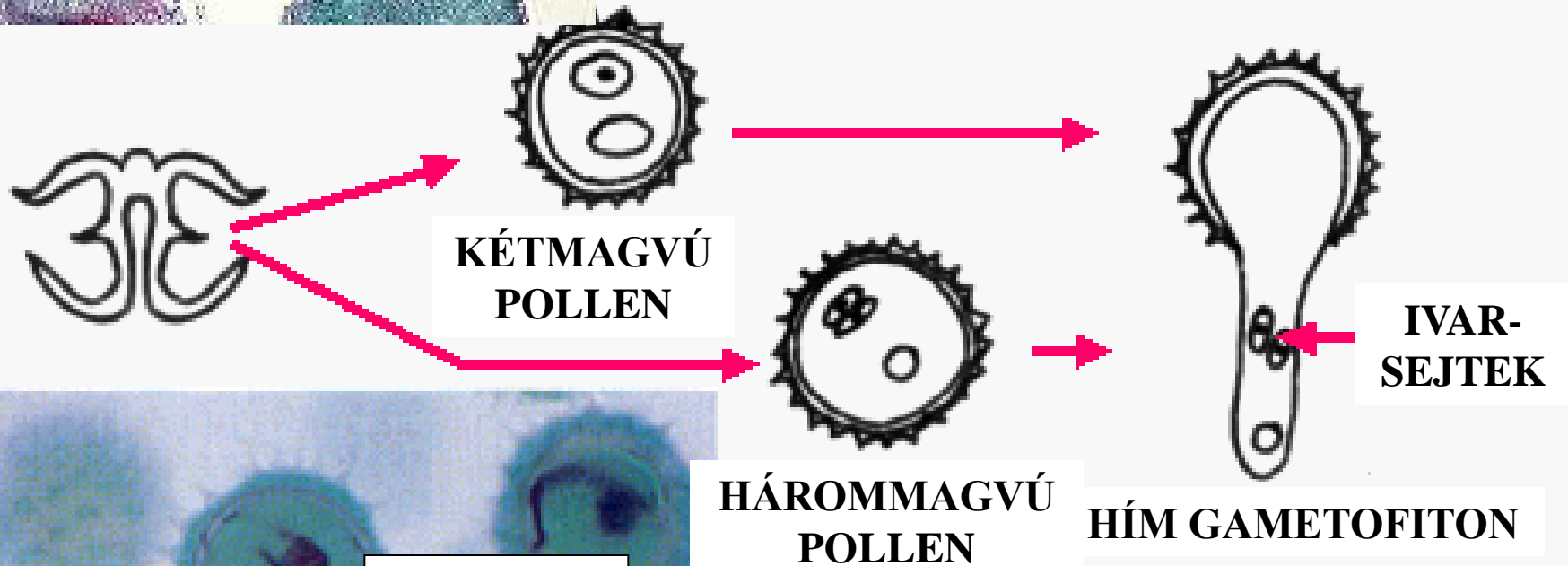

MIKROGAMETO- GENEZIS

GENERATÍV SEJT

VEGETATÍV SEJT

KÉTMAGVÚ
POLLEN

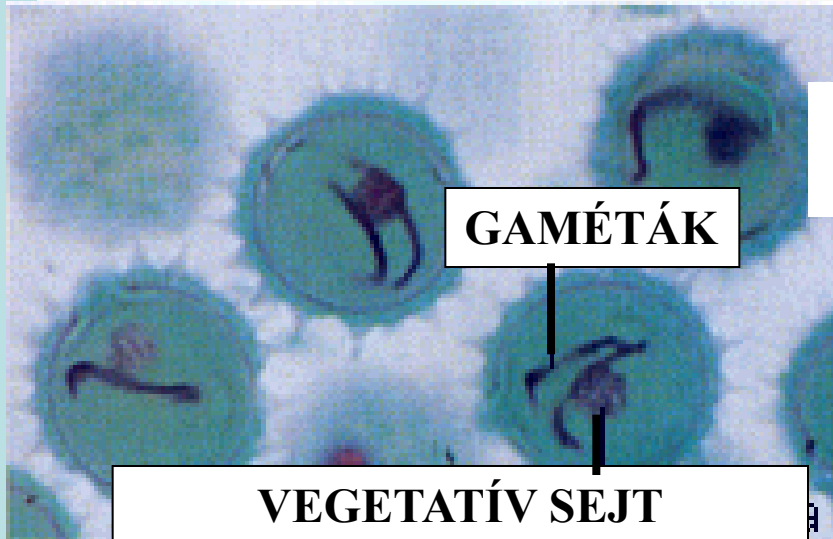
IVAR-
SEJTEK

HÁROMMAGVÚ
POLLEN

HÍM GAMETOFITON

GAMÉTÁK

VEGETATÍV SEJT

TERMŐTÁJ

Gynoeceum, G

Termőlevelek (*carpella*) összessége

Ezekből alakul ki a TERMŐ (*pistillum*)

HA:

1. a magkezdemények a termő felületén vannak --
- NYITVATERMŐ

2. a magkezdemények zárt magházban érnek
maggá --- ZÁRVATERMŐ

TERMŐTÁJ

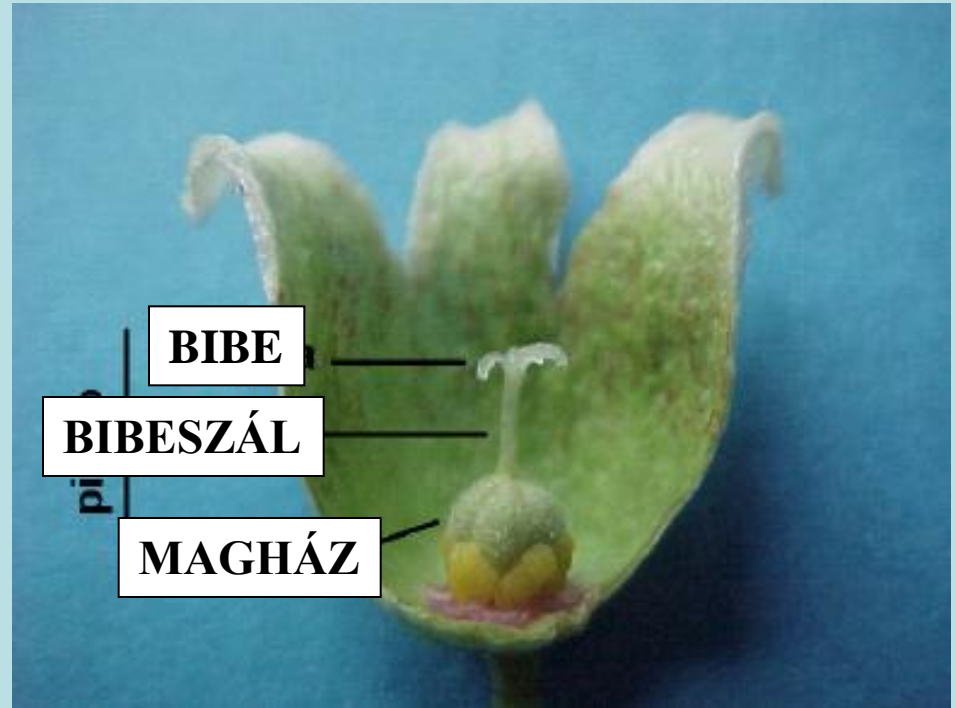
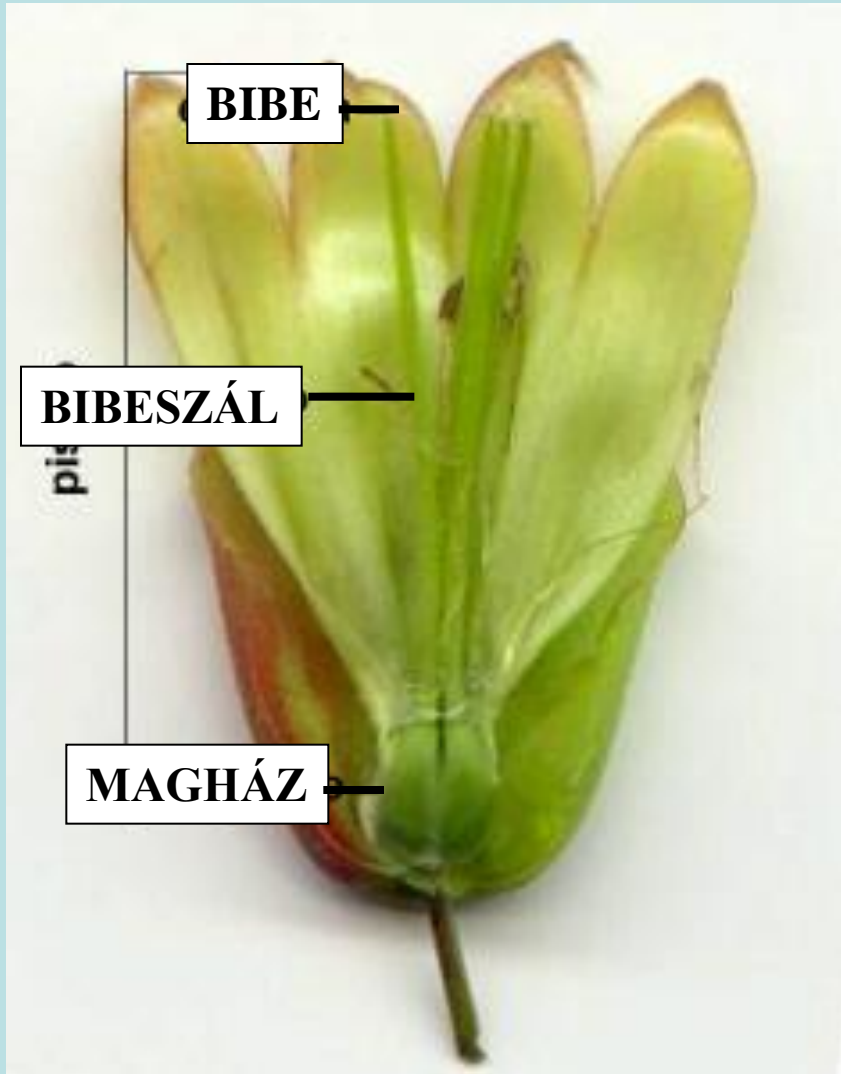
1. MONOKARP

- a termő egy termőlevélből alakul ki (pl.: búza)

2. POLIKARP

- a termő több termőlevélből alakul ki
  - a. APOKARP – mindegyik termőlevél külön termőt alkot
  - b. CÖNOKARP – az egymással összeforrt termőlevelek egyetlen termőt alkotnak

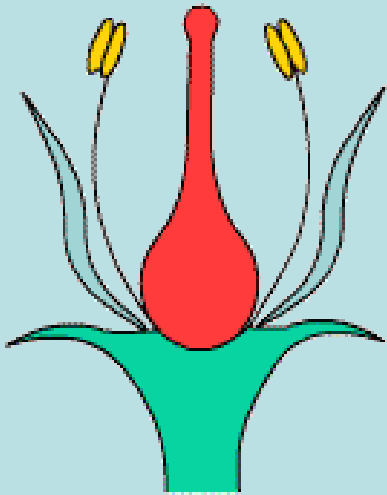
TERMŐTÁJ

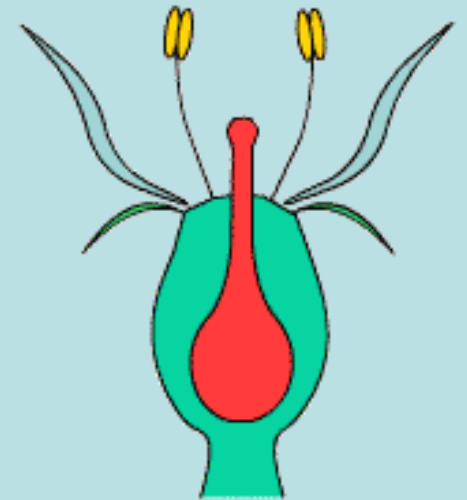
TERMŐTÁJ

Magház

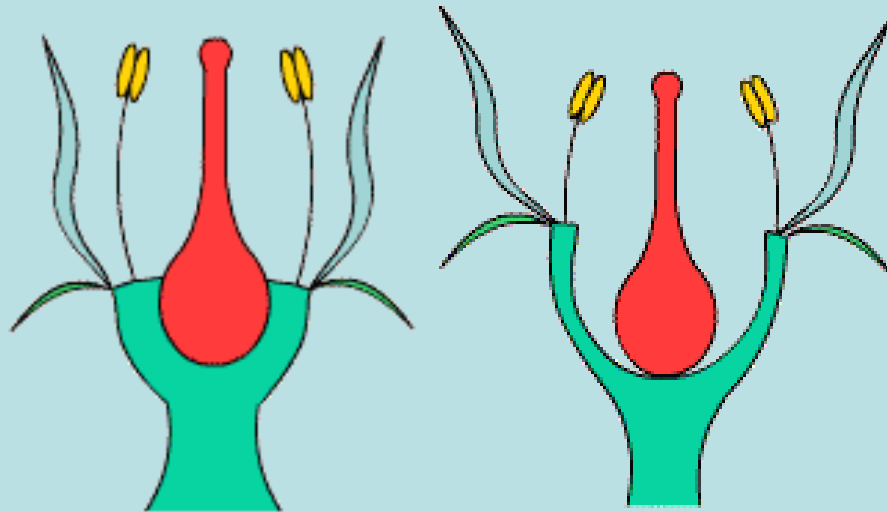
FELSŐ ÁLLÁSÚ

ALSÓ ÁLLÁSÚ

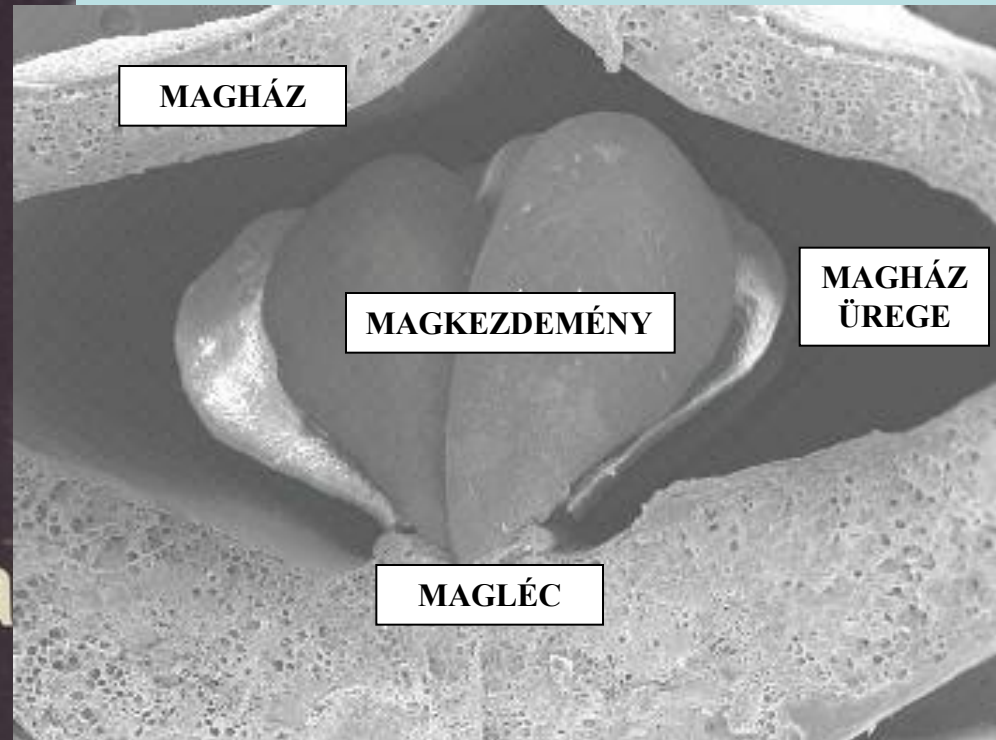
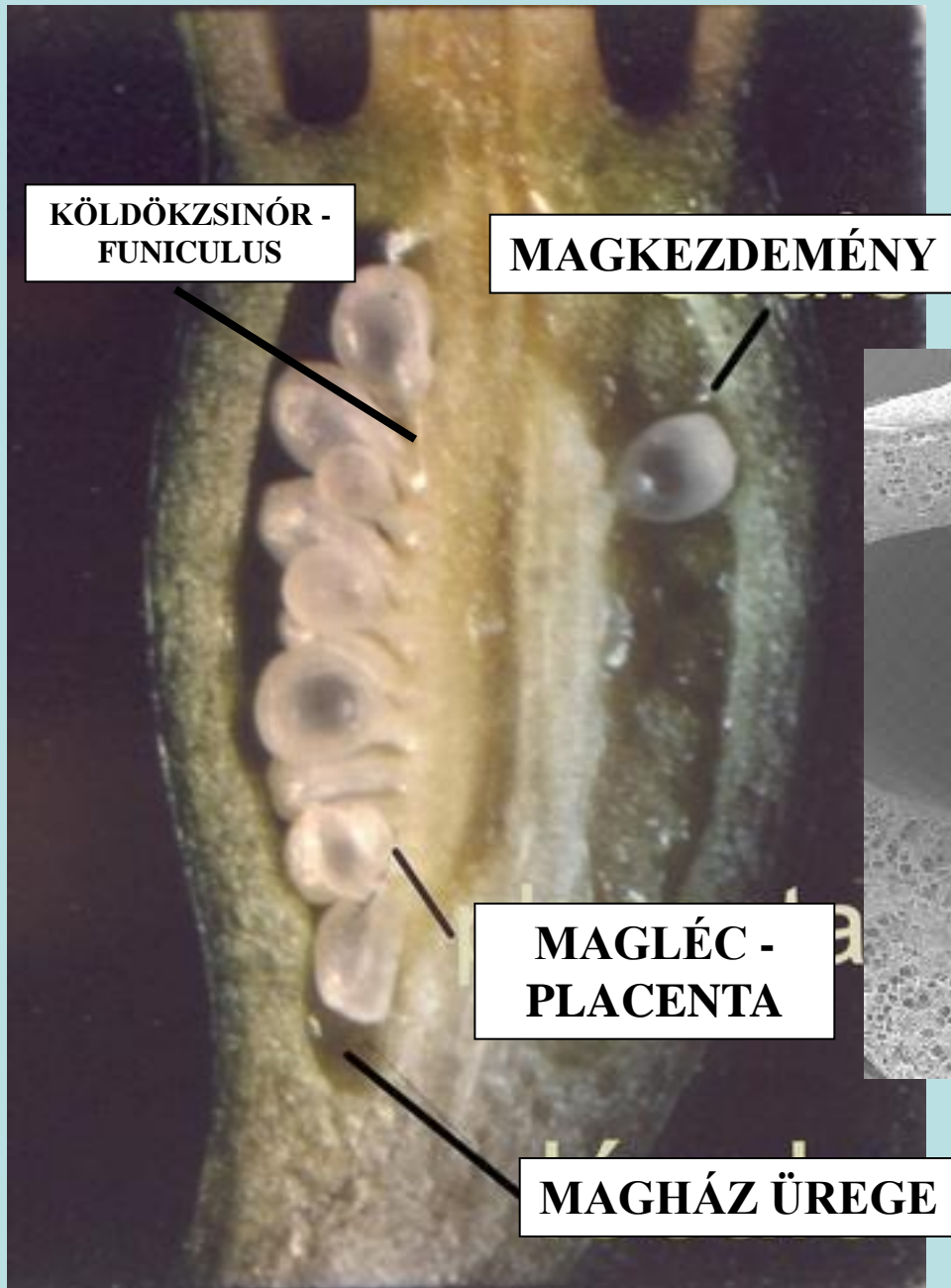
KÖZÉPSŐ ÁLLÁSÚ

TERMŐTÁJ

Magház

MAGKEZDEMÉNY

Ovulum

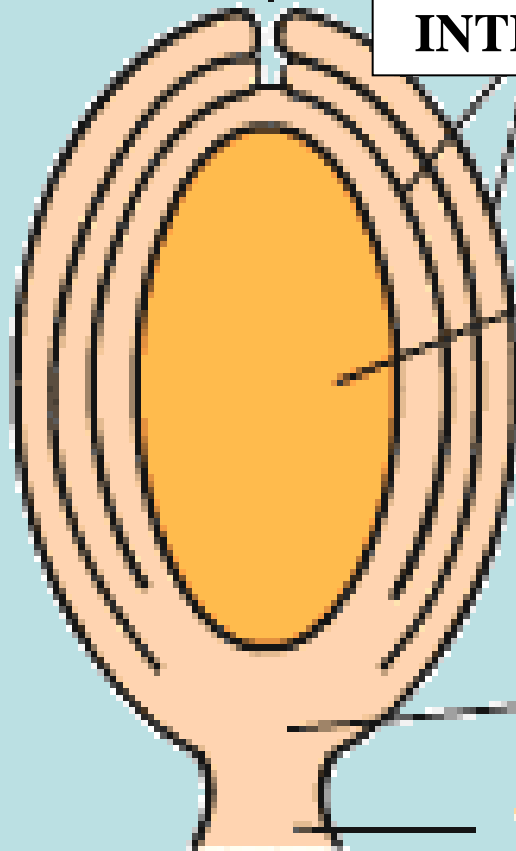
CSÍRAKAPU -
MICROPHYLE

MAGKEZDEMÉNY
BURKA -
INTEGUMENTUM

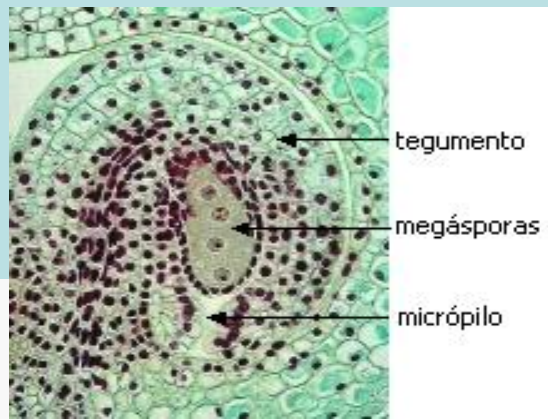
MAGKEZDEMÉNY
TESTE - NUCELLUS

KÖLDÖKFOLT
- HYLUS

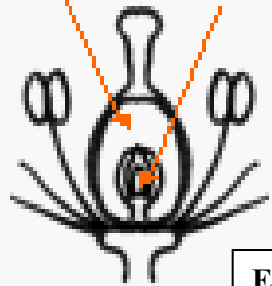
KÖLDÖKZSINÓR -
FUNICULUS

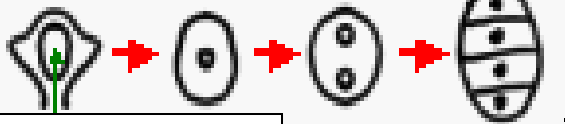
AZ EMBRIÓZSÁK KIALAKULÁSA

ovario óvulo

MEIOSIS

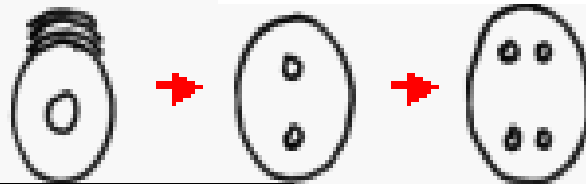

MEGASPÓRA

EMBRIÓZSÁK ANYASEJT

MEGASPOROGÉNESIS

MITÓZIS

PRIMER EMBRIÓZSÁKSEJT - MEGASPÓRA

MEGAGAMETOGENESIS

PETEKÉSZÜLÉK

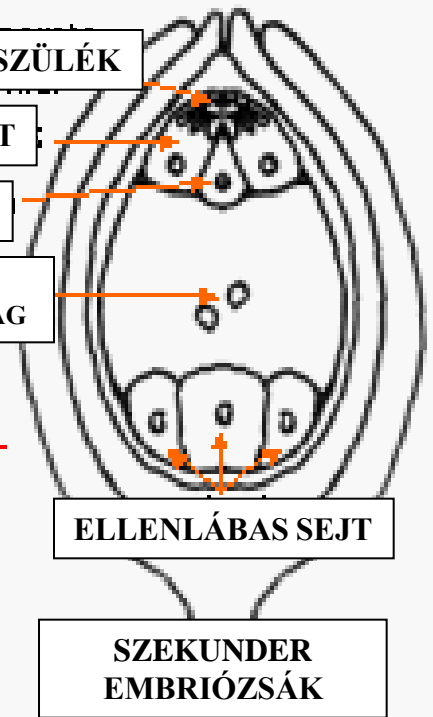
SEGÍTŐSEJT

PETESEJT

DIPLOID
VEGETATÍV MAG

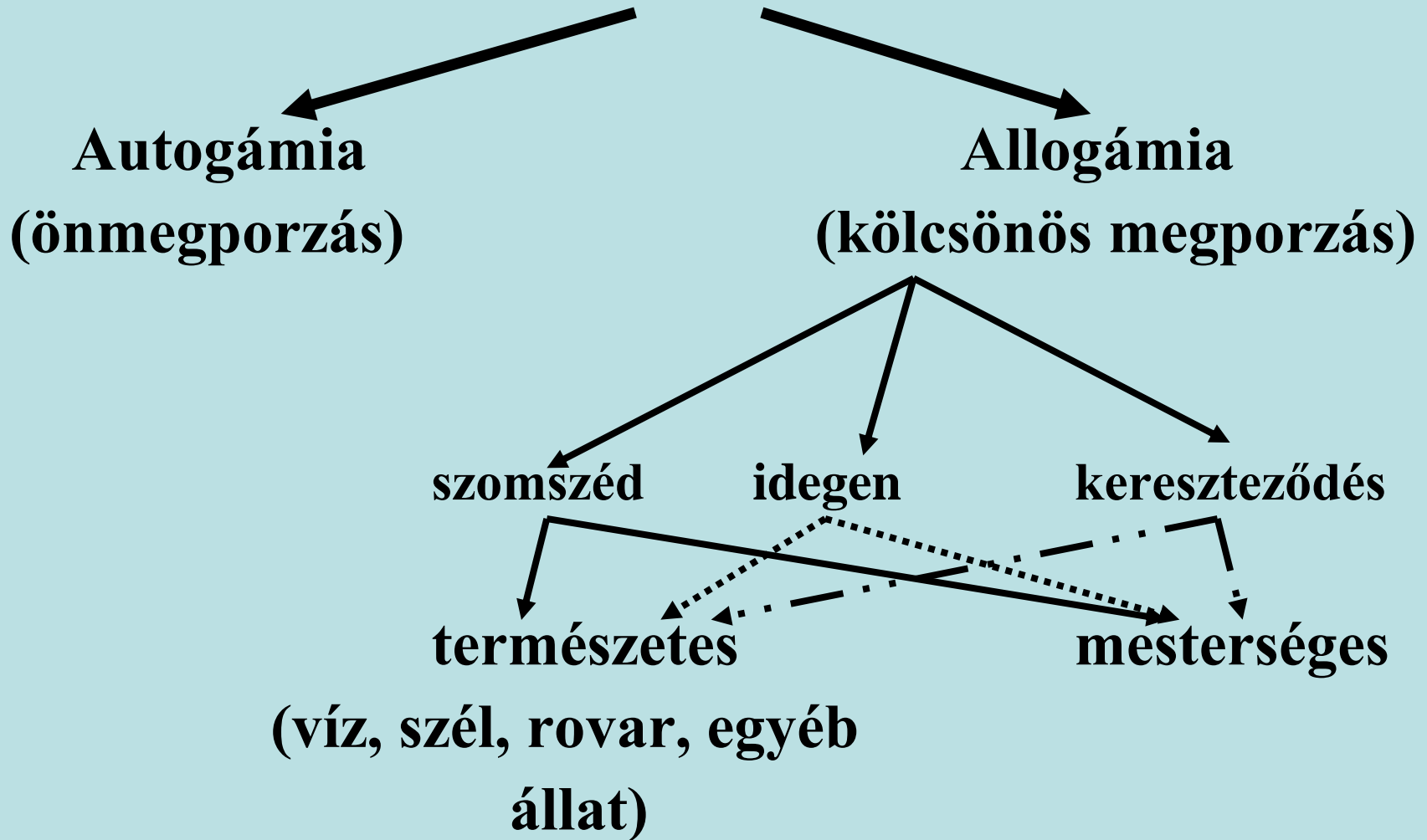
ELLENLÁBAS SEJT

SZEKUNDER
EMBRIÓZSÁK

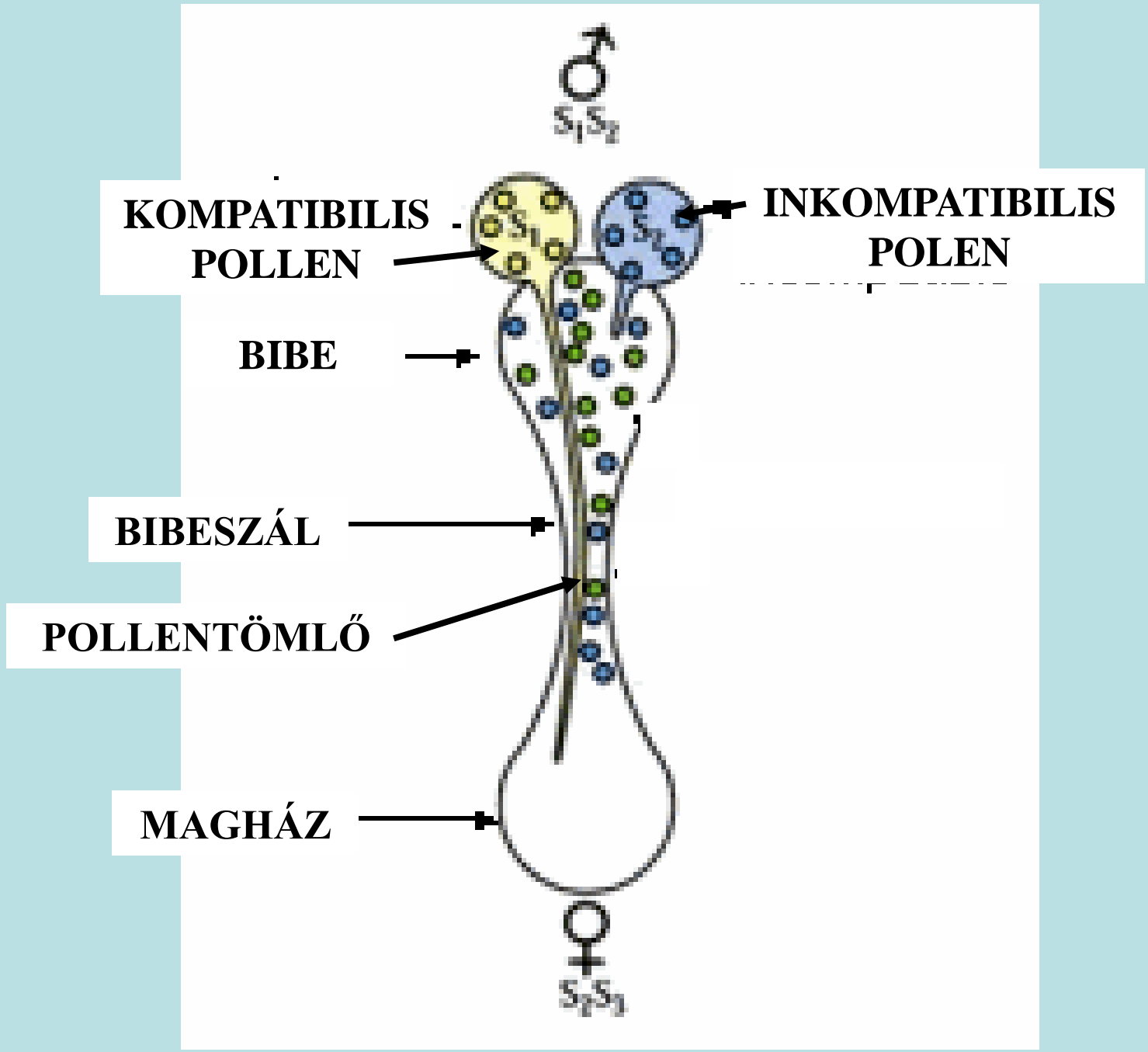

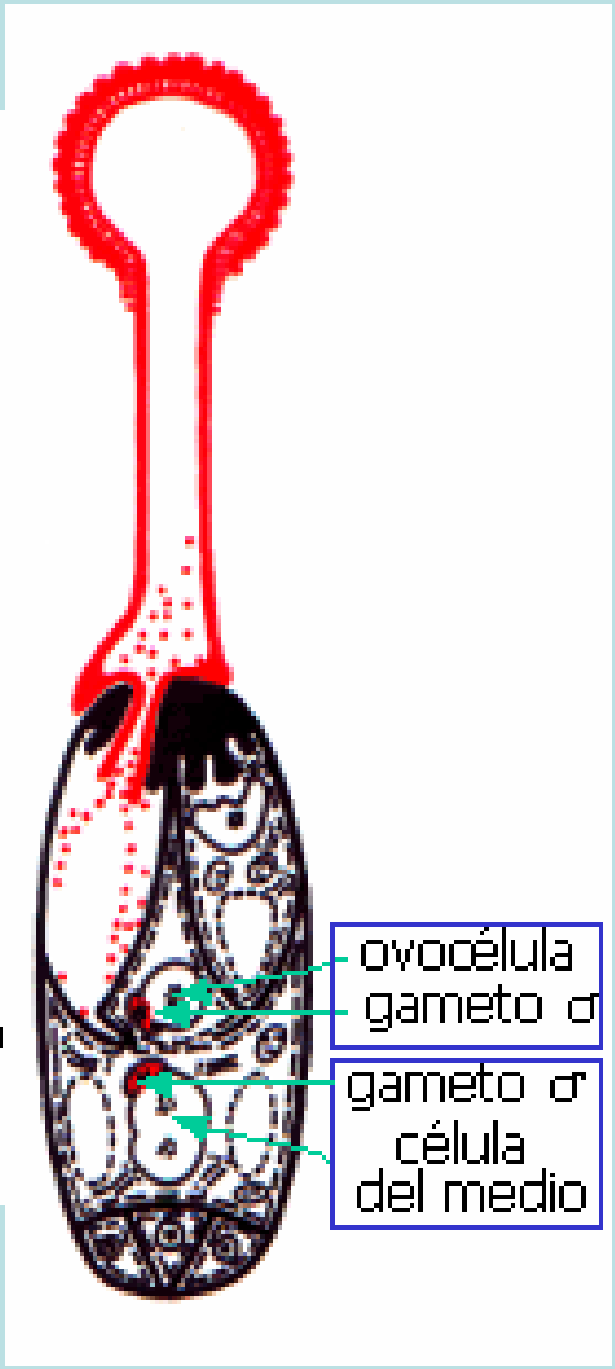
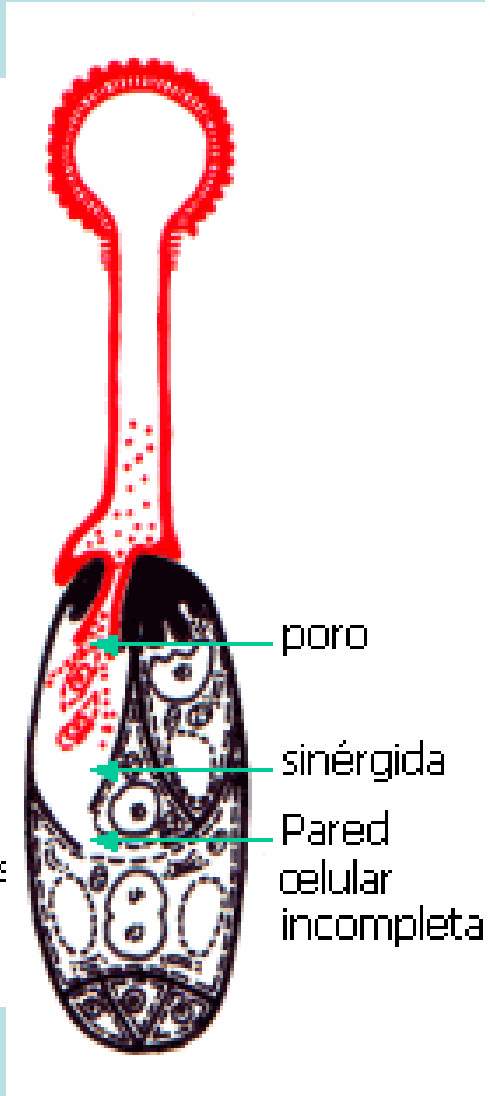
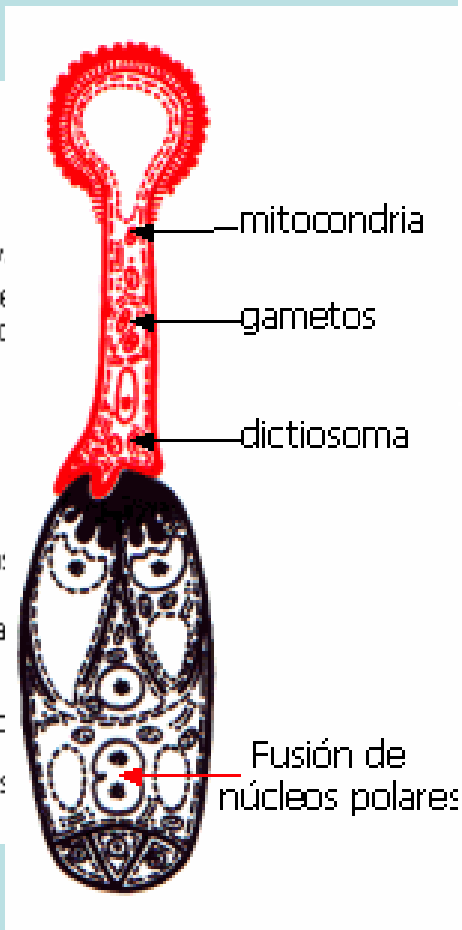
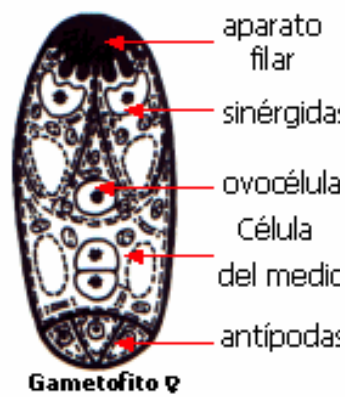
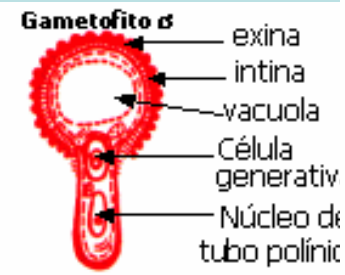
MAKROGAMETOGENESIS

MEGPOHZÁS

- Önmeddő virágok

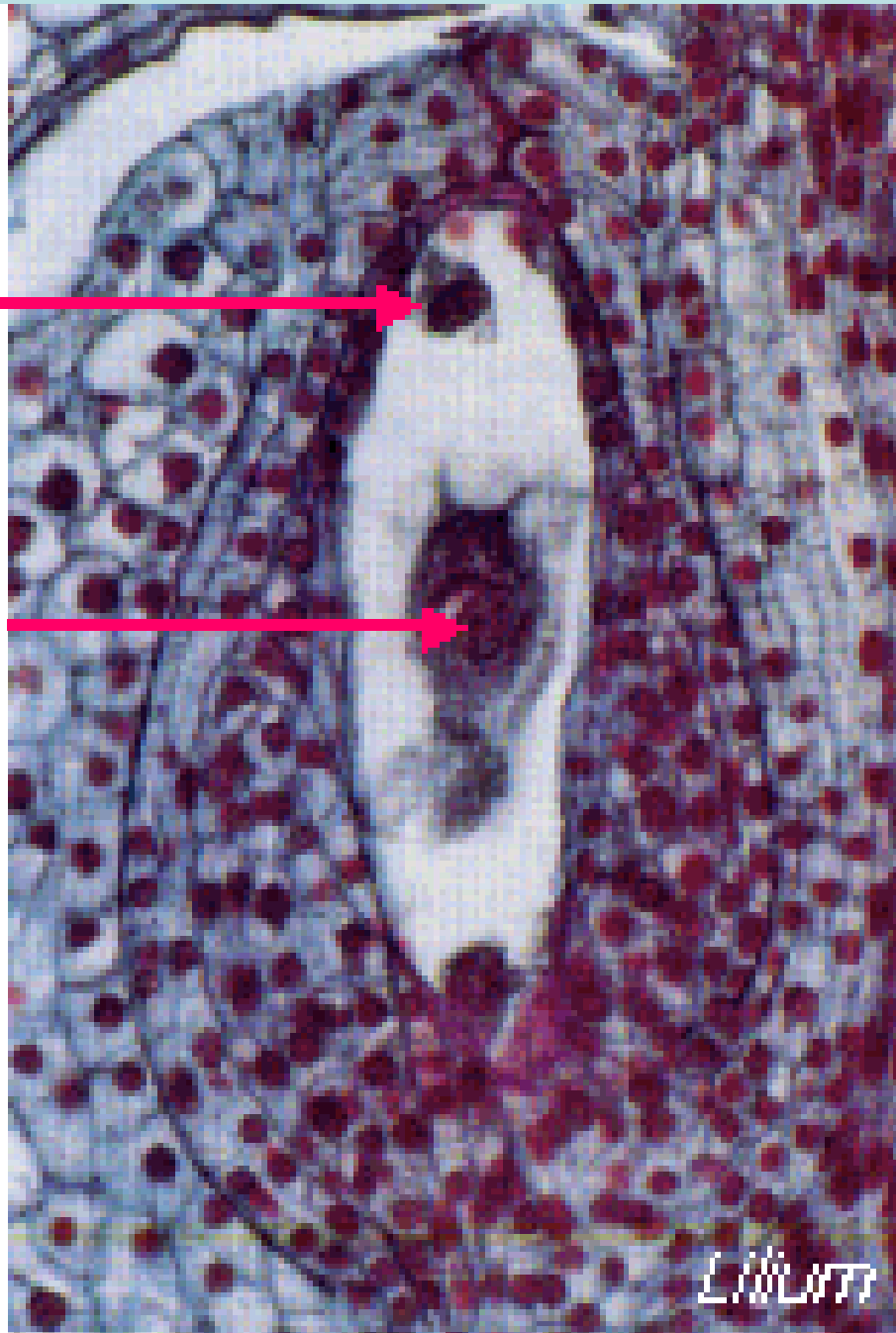
MEGTERMÉKENYÜLÉS

1. A POLLEN kicsírázik
2. Bejut a MAGHÁZBA
3. Eléri az EMBRIÓZSÁKOT
4. A pollentömlő VEGETATÍV SEJTJE elpusztul
5. Az egyik HÍMIVARSEJT összeolvad a PETESEJTTEL
6. A másik az embriózsák diploid VEGETATÍV MAGJÁVAL --- triploid mag keletkezik

KETTŐS MEGTERMÉKENYÍTÉS

**MEGTERMÉKENYÍTETT
PETESEJT**

**MEGTERMÉKENYÍTETT
SZEKUNDER
EMBRIÓZSÁK**

EMBL

EREDMÉNY

- A diploid zigóta **EMBRIÓVÁ**
- A triploid vegetatív mag **BELSŐ TÁPLÁLÓSZÖVET** (endospermium) alakul
- Az embriózsákokat körülvevő nucellus diploid sejtjeiből **KÜLSŐ TÁPLÁLÓSZÖVET** (perispermium) alakul
- A magkezdemény burkából (integumentum) **MAGHÉJ** lesz

A MAG

- **Magkezdemény --- MAG**
- **Magház --- TERMÉS**

- **A mag részei:**
  - 1. Maghéj**
  - 2. Táplálósövet**
  - 3. Embrió**

A MAGHÉJ

(testa)

- **Az integumentumból fejlődik**
- **Kétrétegű**
- **Rajta a köldökzsínór csatlakozási helye látható --- KÖLDÖKFOLT**

TÁPLÁLÓSZÖVET

PERISPERMIUM: a nucellusból alakul ki

**ENDOSPERMIUM: az embriózsák
megtermékenyített vegetatív magjából alakul ---
triploid!!!**

KELETKEZÉSE:

**1. A sejtmagvak osztódnak ---
MAGTAPÉTÁT alkotnak**

2. soksejtképződés --- SEJTTAPÉTA

**3. Sejttapéta intenzív osztódása ---
ENDOSPERMIUM**

AZ EMBRIÓ

- 1. A megtermékenyített petesejt kettéosztódik**
  - a. bazális sejt: CSÍRAFÜGGESZTŐ**
  - b. terminális sejt: EMBRIÓ**

- 2. Kialakul a csíratengely**
  - a. radikula**
  - b. plumula**
  - c. kétszikűeknél a sziklevelek kezdeményei – szív alakú ----torpedó alakú embrió**

GÖMB ÁLLAPOT

OCTANE

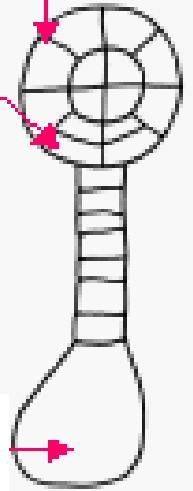
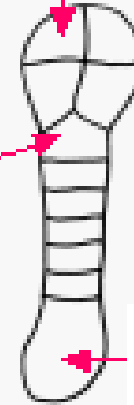
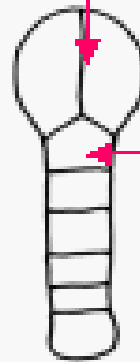
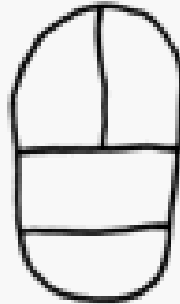
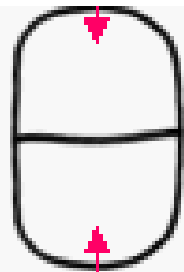
QUDRAT

TERMINÁLIS SEJT

EMBRIÓ

hipófisis

BAZÁLIS SEJT

CSÍRAFÜGGESZTŐ SEJT   **CSÍRAFÜGGESZTŐ**

SZÍV ÁLLAPOT

TORPEDÓ ÁLLAPOT

SZIKLEVELEK

PROKAMBIUM

HIKOTIL

KÉREG

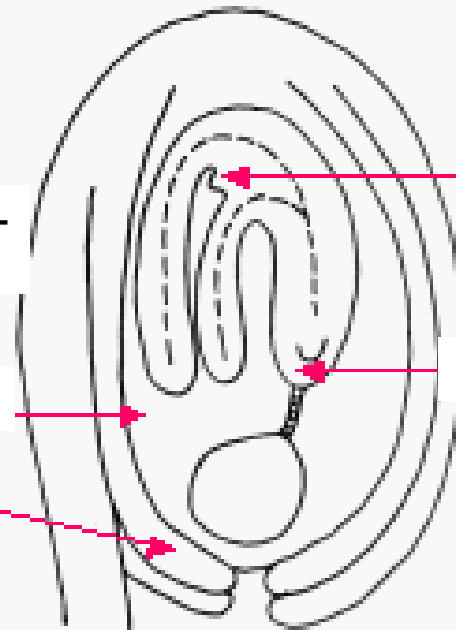
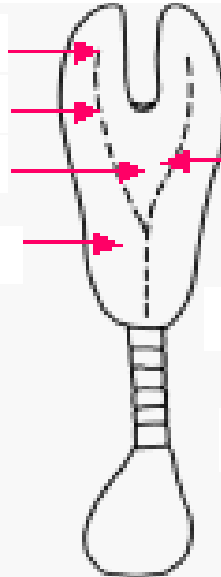
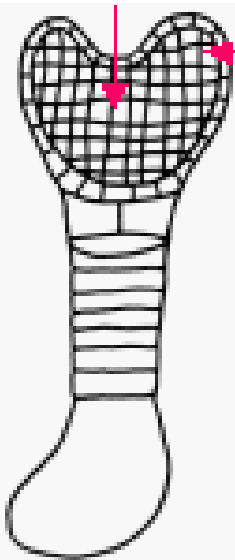
ALAPMERISZ-TÉMA

ENDOSPERMIUM

MAGHÉJ

RÜGYECSKE

GYÖKÖCSKE

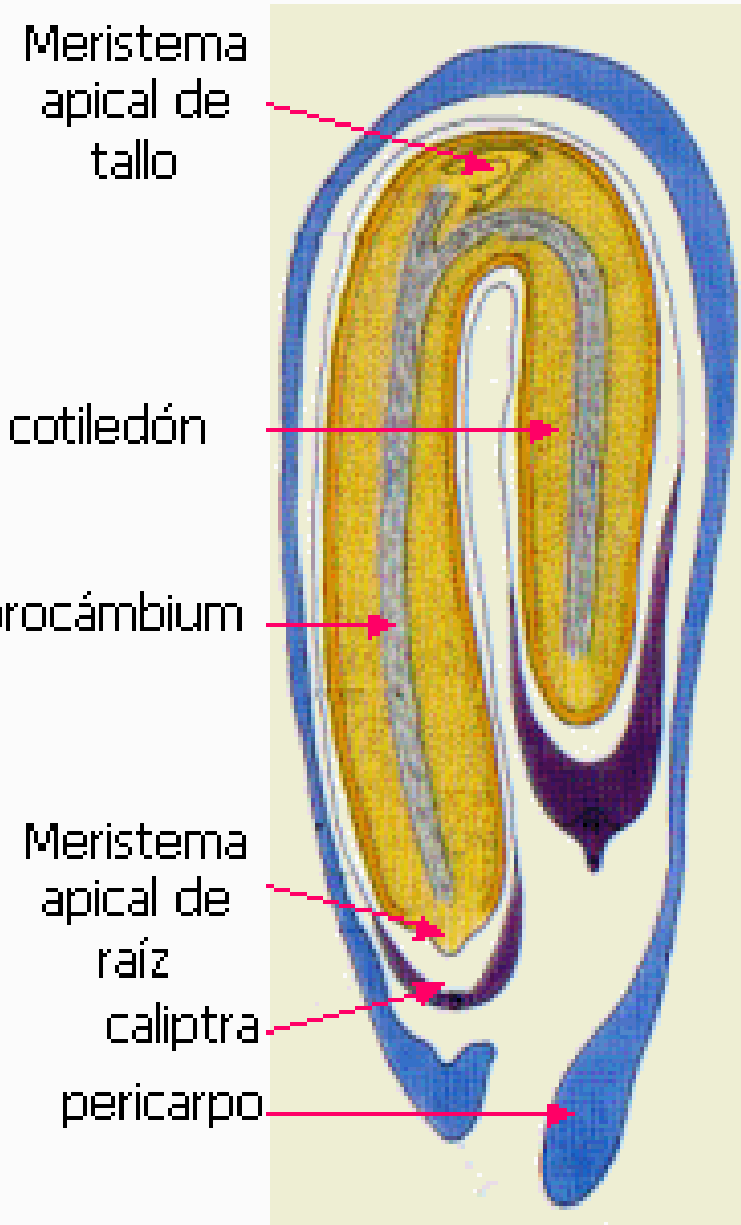
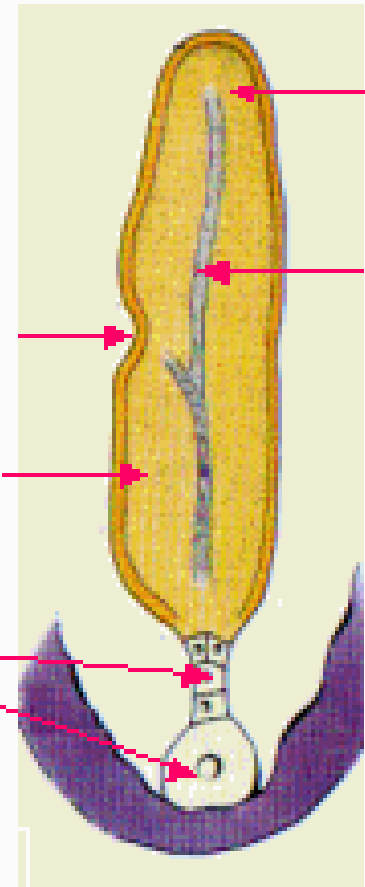
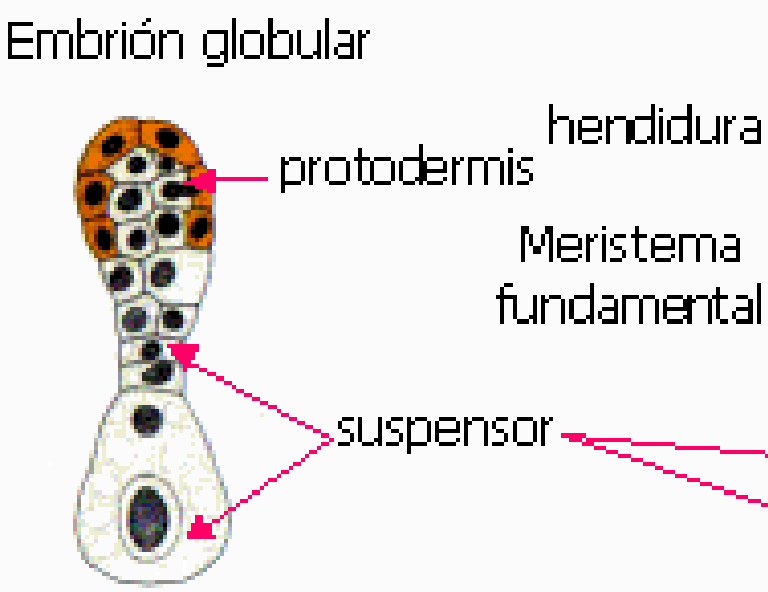
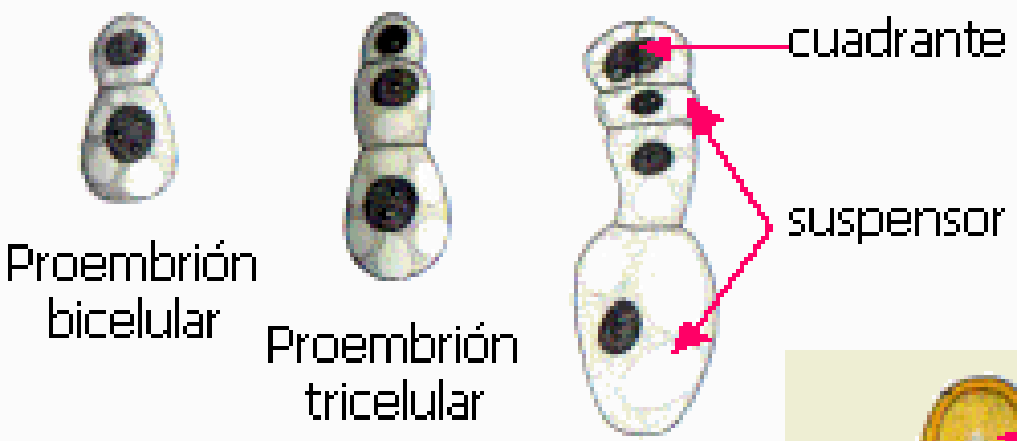
EGYSZIKŰ EMBRIÓ

Rügyecske – KOLEOPTIL

Gyököcske – KOLEORHIZA

Sziklevél – PAJZSOCSKA

feladata: az endospermiumban raktározott
tápanyagok felszívása és eljuttatása az
embrióhoz

VIRÁGKÉPLET

- Egyes virágtájak kezdőbetűje (P, K, C, A, G)
- Alsó indexben az egy körön található részek száma
- Több kör esetén a tagok számát „+” jellel kötjük össze
- Ha a virágrészek összenőttek „( )”-be tesszük
- Ha különmemű virágrészek nőttek össze „[ ]”-et alkalmazunk
- A magház állását vízszintes vonallal jelezzük
- Szimmetriaviszonyok:
  - * - sugaras
  - ↑ - zigomorf
  - + - bilaterális

VIRÁGKÉPLET

- **Almafélék alcsaládja:**

$$*K_5 C_5 A_{10+5+5} G_{\overline{5}}$$

- **Pillangósvirágúak:**

$$\downarrow K_5 C_{(2)+3} A_{(9)+1} G_{\underline{1}}$$

- **Keresztesvirágúak:**

$$+K_{2+2} C_4 A_{2+4} G_{\underline{2}}$$

VIRÁGZATOK

EGYSZERŰ VIRÁGZAT:

A virágzati tengely nem ágazik el, a virágok kocsányai közvetlenül a virágzati tengelyből erednek

ÖSSZETETT VIRÁGZAT:

A virágzati főtenhely elágazik, a virágok a másod-, harmad-, stb. rendű tengelyeken fejlődnek

VIRÁGZATOK

Elágazásuk alapján lehetnek:

1. FÜRTÖS

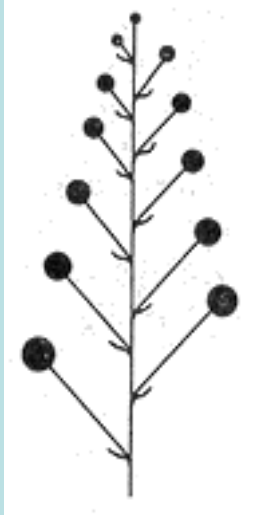
A virágzati tengely korlátlan növekedésű, virágban zárul. A virágok kocsányai nem nőnek túl a virágzati tengely csúcsvirágát.

2. BOGAS

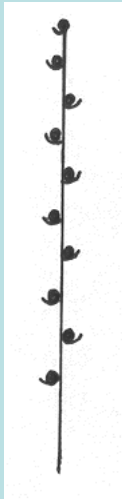
A virágzati tengely korlátolt növekedésű, virágban végződik, egy vagy több oldalvirág kocsánya túlnövi a fővirágot.

EGYSZERŰ FÜRTÖS VIRÁGZAT

1. Fürt

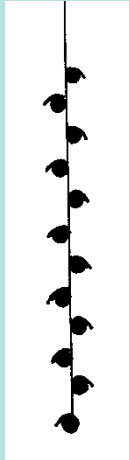

2. Füzér

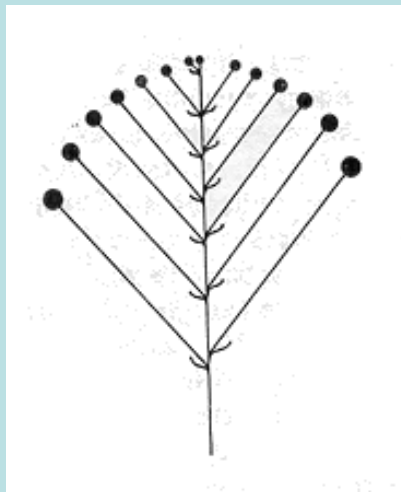

EGYSZERŰ FÜRTÖS VIRÁGZAT

3. Barka

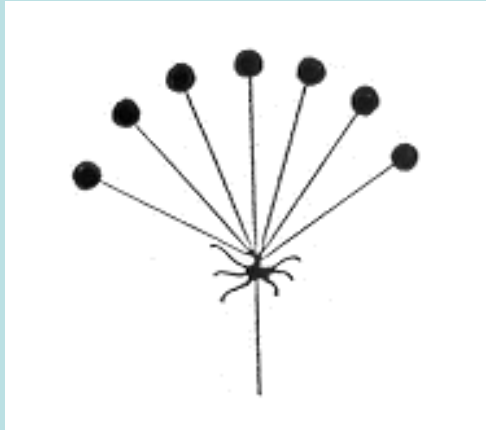
4. Sátor

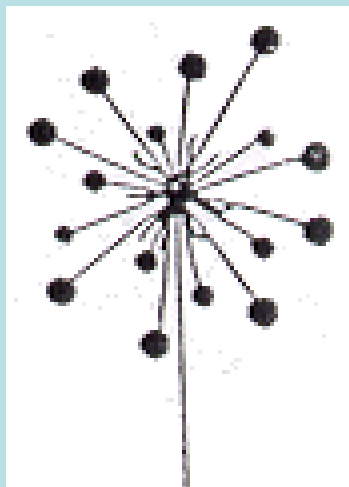

EGYSZERŰ FÜRTÖS VIRÁGZAT

5. Ernyő

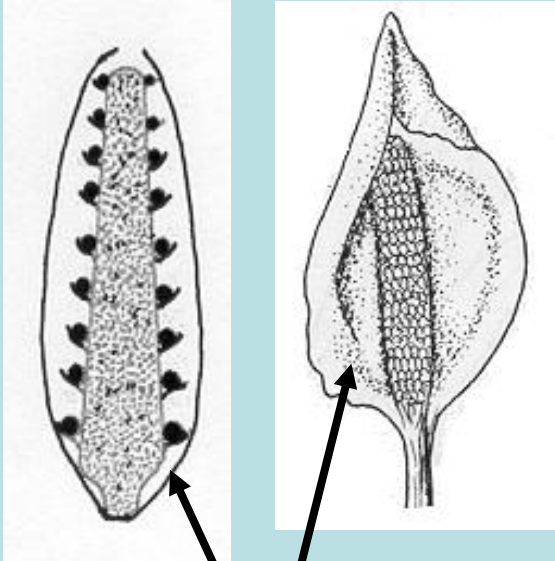

6. Gomb v. fejecske

EGYSZERŰ FÜRTÖS VIRÁGZAT

7. Torzsa

BUROKLEVÉL

BUROKLEVÉL

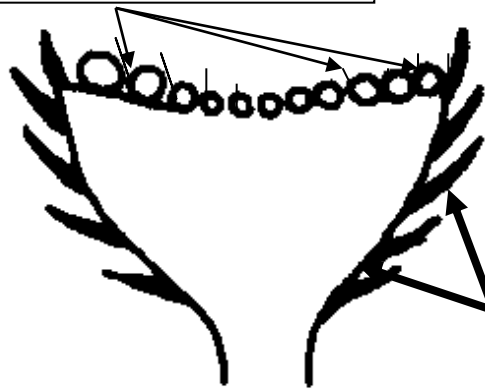

EGYSZERŰ FÜRTÖS VIRÁGZAT

8. Fészek

CSÖVES VIRÁG

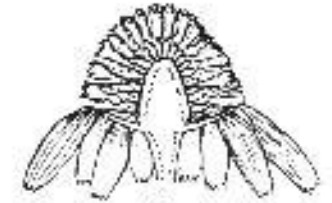
VACOKPIKKELY

FÉSZEKPIKKELY

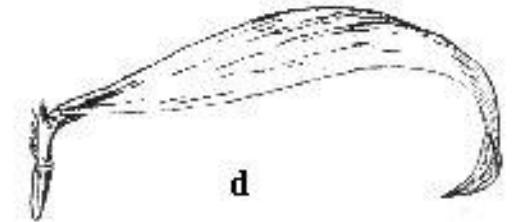
a

b

c

d

NYELVES VIRÁG

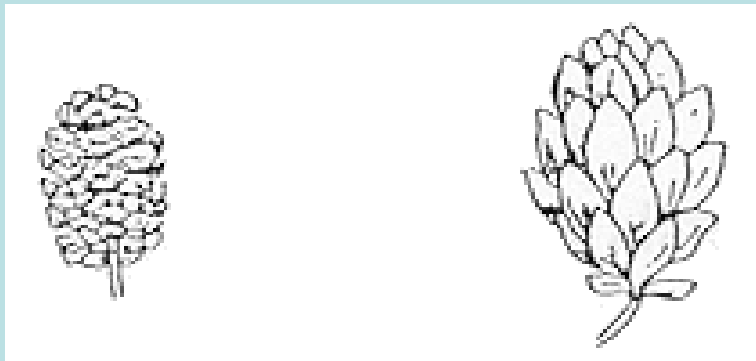

EGYSZERŰ FÜRTÖS VIRÁGZAT

9. Toboz

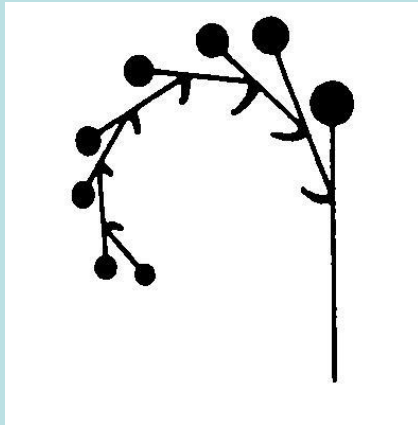
10. Tobozka

EGYSZERŰ BOGAS VIRÁGZAT

A. Egyes bog

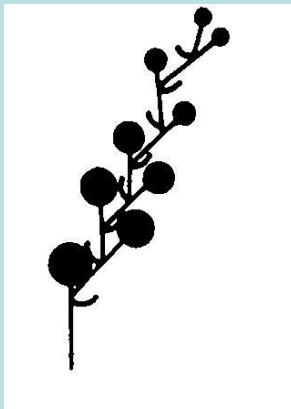
1. kunkor

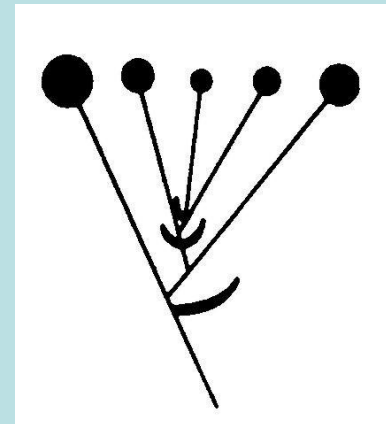
3. sarló

2. forgó

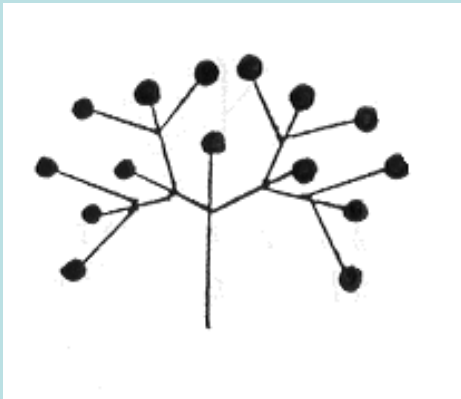
4. legyező

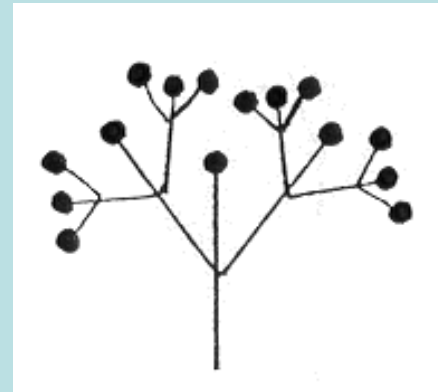
EGYSZERŰ BOGAS VIRÁGZAT

B. Kettes bog

1. álernyő

2. gomoly

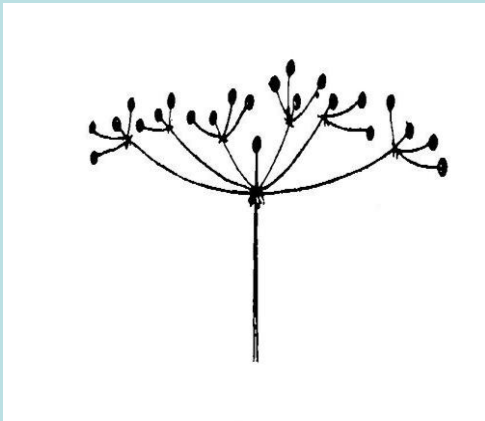

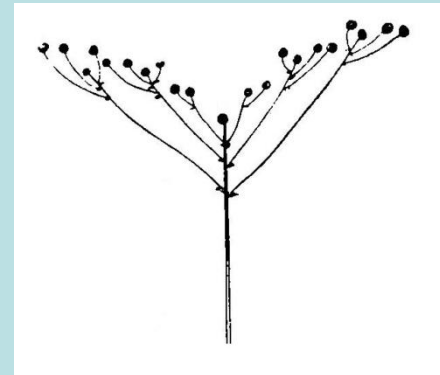
EGYSZERŰ BOGAS VIRÁGZAT

C. Többes bog

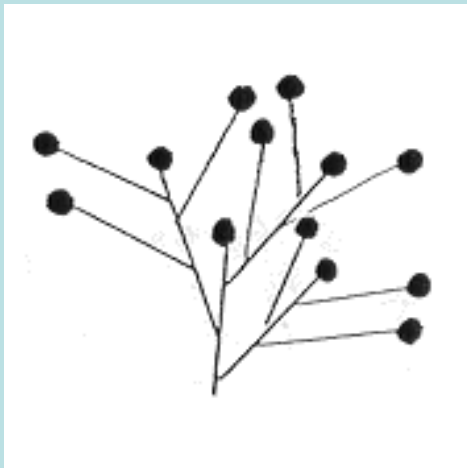
1. bogernyő

2. ecset

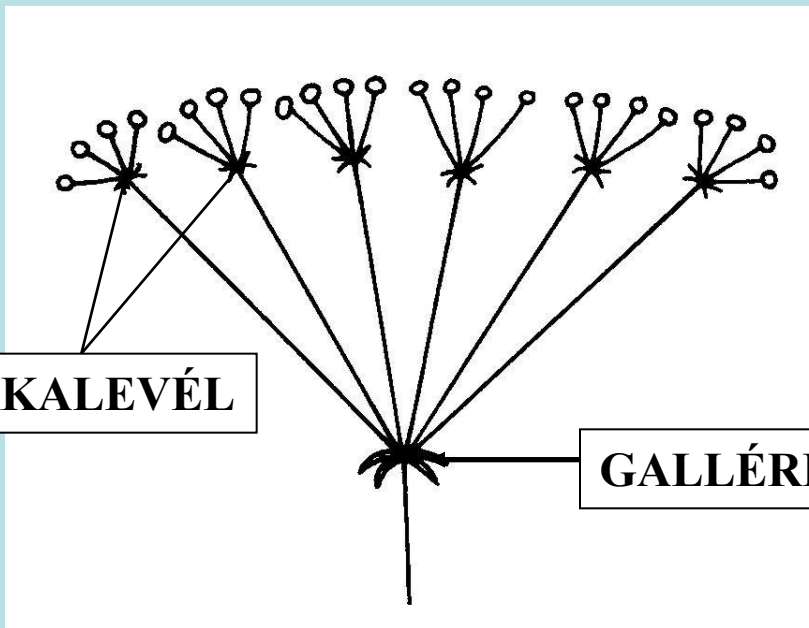

3. csomó

ÖSSZETETT VIRÁGZATOK

A. Egynemű fürtös virágzatok 1. Ernyős ernyő

GALLÉRKALEVÉL

GALLÉRLEVÉL

ÖSSZETETT VIRÁGZATOK

KALÁSZORSÓ

KALÁSZPADKA

KALÁSZKA

VIRÁG

PELYVA

2. Füzéres füzér
– KALÁSZ

BELSŐ TOKLÁSZ

KÜLSŐ TOKLÁSZ

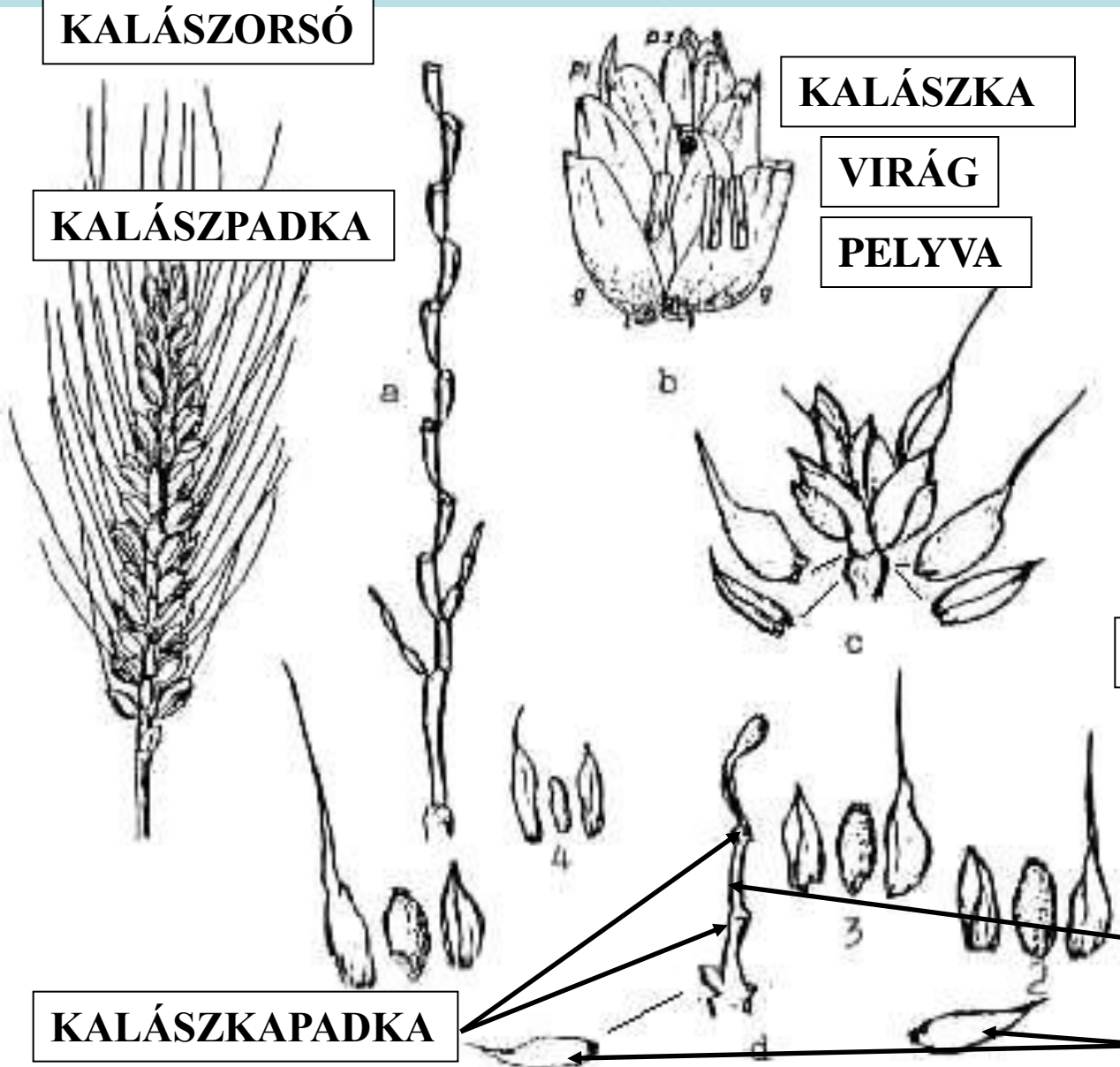
ARISTA

VIRÁG

KALÁSZKAORSÓ

KALÁSZKAPADKA

PELYVA

KALÁSZKA

